БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 7 (3806)
9 СЕШАНБА
ЯНВАРЬ 1979 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИЛМОҚДА

8 январда В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективининг сайлов олди йиғилиши сиёсий активлик юксалган бир вазиятда ўтди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Леонид Ильич Брежнев** билан ушбу корхонанинг электриги **Тамара Дмитриевна Маклеева**ни 601-Тошкент—Киров сайлов округидан СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг депутатлигига якдиллик билан номзодлар қилиб кўрсатдилар.

УЧАСТКА САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИ СОСТАВИГА

Республикада СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи участка сайлов комиссиялари тузилмоқда. Меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари, ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишлари ўзининг ҳалол меҳнати, Ватанга содиқ хизмати билан ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлган кишиларни ана шу комиссиялар составига ўз вакиллари қилиб кўрсатмоқдалар. Кўрсатилган номзодларнинг кўплари ташкилотчилик иш тажрибасига эга бўлиб, аввалги сайловлар вақтида сайлов комиссияларининг ишида актив қатнашган кишилардир.

Тошкентда участка сайлов комиссияларининг ишида қатнашмоқ учун Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводининг слесари Т. С. Солихов, «Средазкабель» бирлашмаси директорининг ўринбосари Р. М. Маҳкамов, 93-мактаб ўқитувчиси В. И. Герасименко, Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлими машина-ҳисоблаш станциясининг катта оператори Л. Г. Хрипунова, электротехника заводининг ишчиси Г. Х. Алимов ва меҳнаткашларнинг бошқа вакиллари тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

Зарбдор меҳнатимиз—беш йилликка

Сифат ва самарадорлик—шиоримиз

Эзгу мақсад йўлида

«Давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажмини 1980 йилда 20 процентга етказамиз!» — ёғ-мой комбинати коллективининг шиори ана шундай.

Ҳозирги кунда 6 хил ёғ-мой маҳсулотини фахрли беш қиррали белги билан ишлаб чиқараётган комбинат меҳнат аҳли беш йилликнинг тўртинчи йилини дастлабки кунлариданоқ маҳсулот сифатини яхшилаш борасидаги ишларни қизитиб юбордн.

Ҳозирда корхонада маҳсулот сифатини комплекс бошқариш системасини жорий этиш ишлари давом эттириляпти. Ана шу мақсадда корхонанинг 21 та стандарти ишлаб чиқилди ва шундан 15 таси жорий этилди.

Айниқса, ёғ-мой маҳсулотларининг сифатини яхшилаш мақсадида автоклав цехида бир қатор ишлар амалга оширилди. Натижада, цехда меҳнат унумдорлиги икки баравар ўсди ва салатли ёғга давлат Сифат белгиси берилди.

Комбинат меҳнат аҳли йилдан-йилга ёғ-мой маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида савдо тармоқларига пландан ташқари 3.420 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилди.

Корхонада авж олган социалистик мусобақада М. Орипова, Р. Рускаева, Х. Одилова, Х. Комилова каби ишчилар пешқадамлик қилишяпти.

Трамвай-троллейбус бошқармасига қарашли 2-трамвай паркининг аҳил коллективи ҳамшаҳарларимизга намунали хизмат кўрсатиш учун астойдил курашмоқда. Трамвайларнинг ўз вақтида линияга чиқиши ремонт бригадаларининг меҳнатига боғлиқ. Ушбу фотолавҳада трамвайларни сифатли ремонт қилиб келаётган слесарь Николай Журавлёвни кўриб турибсиз. Ўз касбининг устаси бўлган бу слесарь ремонт ишларини тез ва соз бажариб келмоқда.

«Учқун» тўқимачилик-галантерея ишлаб чиқариш бирлашмасида кўпгина ўз касбининг усталари меҳнат қилишади. Улардан бири «Коммунистик меҳнат зарбдори», тўқувчи Р. Имангуловадир. У смена топшириқларини мунтазам равишда 40—50 процентга ошириб адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлиб келмоқда.

И. Шоиноғомов ва М. Нуриддинов фотолари.

• Истеъмол буюмларига—кенг йўл

ФАХРЛИ БЕЛГИ БИЛАН

Тошкент моделар уйи коллективи табиий ва сунъий газламалардан тикилган янги модадаги кийимларнинг нусхаларини тайёрлади. Ана шу кийимларнинг катта қисмини давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқаришга киришилди.

Яқинда бадиий-техника совети трикотиндан тикилган аёллар костюми ҳамда полиэстра ва кримплендан тикилган кўйлакларнинг икки моделини яна фахрли беш қиррали белги билан ишлаб чиқаришга тавсия этди.

Моделар уйининг коллективи яратган янги нусхадаги буюмларнинг чизмалари республикамизнинг тикувчилик корхоналарига юборилди. Ана шу чизмаларни модельерлар З. Феодориди, Л. Цой, Л. Иненколар тайёрлашган.

• Маданият хроникаси

АНСАМБЛЬ ТАРАДДУДИ

БУГУН

«Қизил тонг» тикув ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият саройининг «Лола» эстрада ансамбли катта кўрикка қизғин тайёргарликни бошлади. Ҳаваскорлик коллективи шу йил Ленинградда ўтказиладиган Бутуниттифоқ ҳаваскорлик кўригида қатнашиб, ўзбек композиторларининг музика асарларини ва халқ қўшиқларини намойиш қилади.

Ансамблдаги ҳаваскорлардан А. Содиқов, А. Қосимов, Е. Зилман, О. Қурбонов, В. Чертов, Ж. Низомиддинов ва бошқалар ана шу кўрик учун янги қўшиқларни иштиёқ билан ўрганмоқдалар.

«Лола» эстрада ансамбли ўтган йили республикамизда ўтказилган эстрада санъати конкурсида ҳамда Кубада бўлиб ўтган XI жаҳон ёшлари фестивалига бағишланган «Биз ватанпарвар-интернационалистлармиз» конкурсларида қатнашиб лауреат унвонини олишга сазовор бўлган эди. Бундан ташқари коллектив республиканинг кўпгина районларида 30 га яқин концерт бериб, пахтакорларни мамнун этди.

С. СИРОЖИДДИНОВ.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

☆ Германия Демократик Республикасининг Берлиндан Деҳлига қараб йўл олган давлат делегацияси 8 январь куни Тошкентда қисқа муддат тўхтаб ўтди. Делегацияга Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Эрих Хонеккер бошчилик қилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати ГДР давлат делегацияси шарафига нонушта-зиёфат берди. Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

☆ Г. Бейкер бошчилигидаги АҚШ сенаторларининг бир группаси 8 январь куни Москвага келди. Делегация СССР Парламент группасининг таклифига мувофиқ мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

• «Қўриқ» зафарларга чорламоқда

АМАЛИЙ ЖАВОБ

Ҳозирги пайтда барча совет кишилари давримизнинг энг қимматли асари бўлган «Қўриқ» китобини катта қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Ёшлар ана шу китоб орқали катта авлодининг 50 йилларда кўрсатган жасорати билан яқиндан танишиб, ундан илҳомланаётган бўлсалар, кексалар эса амалга оширилган улуғвор ишларни яна бир марта кўз олдидан ўтказмоқдалар.

Тошкент шаҳрининг бунёдкорлари ҳам ана шу тарихий китобдан илҳомланиб, ундан ўзларига тегишли хулоса чиқариб олдилар ва яна бир хайрли ишга бел боғладилар. Шундай қилиб Тошкент шаҳар қурилиши Бош бошқармаси ташаббуси билан Жиззах областининг Фориш районида янги замонавий социалистик шаҳарчани қуришга киришилди. Бу ишларни амалга ошириш учун бошқармага қарашли 1-уйсозлик комбинати қошида махсус механизациялашган кўчма колонна ташкил этилди. Колоннага шаҳримизнинг малакали қурилиш мутахассисларидан бири Турғун Қурбонов бошлиқ этиб тайинланди. Кўчма колонна Форишга жўнаб кетиши олдидан унинг бошлиғи Т. Қурбонов билан суҳбатлашдик.

— **Кўчма колоннанинг бунёдкорлик сафарига жўнаб кетиш олдидан кайфиятини изоҳлаб берсангиз.**

— Ўз-ўзидан табиийки, бизнинг қувончимиз ғоятда чексиз. Чунки биз даврнинг талаби билан хайрли ишни давом эттиргани йўл оляпмиз. Ўз олдимизга қўйган вазифани шараф билан адо этамиз. Ўйлайманки, бунинг учун қудратимиз ҳам, техникамиз ҳам, материалимиз ҳам етади.

— **Сиз борадиган жойда қурилиш ишлари яқин орада бошланадими?**

— Бунёдкорларимиз борадиган жой асрлар бўйи қақраб ётган Жиззах даштидаги Учқулоч қишлоғидир. Бунёдкорларимиз шу ҳафтанинг ўзида биринчи навбатда бешта кўп қаватли уйнинг пойдеворини қазишга киришадилар. Бунинг учун биринчи навбатда қурилиш майдонига зарур механизация воситалари етказиб берилди. Бунёдкорлик ишларини бошлаб юбориш учун махсус таянч базамиз бўлиши лозим. Бунинг учун биз ишлаб чиқариш базалари, қурилиш материаллари омборлари, қурувчилар яшайдиган вақтинча уйларни тайёрлашимиз керак.

— **Қурилиш ишларини олиб бориш учун қандай тажрибага суянасизлар?**

— Бош бошқарманинг қурувчилари бошқа шаҳарларда кўчма ҳолда замонавий бинолар қуриш борасида арзигулик тажрибаларни орттиришган. Тошкентлик қурувчилар сув тошқинидан зарар кўрган Тбилисида, зилзиладан шикастланган Маҳачқалъада, Бухоронинг Газлисида ва Қорақалпоғистоннинг пойтахти Нукусда жуда кўп уйларни қурганмиз. Бу сафарларда орттирилган тажриба ўйлайманки, Учқулоч шаҳрини бунёд этишда қўл келади. Кўчма колоннада тажрибали бир қатор қурувчилар бор. Доғистон АССРда хизмат кўрсатган бинокор Одилжон Мадиёров минорали кран машинистлиги вазифасини бажаради. Бухоро, Фарғона областларида ишлаган Владимир Чунихин эса монтажчиларга бригадирлик қилади. Ҳозирча колоннамизда ана шундай қурувчилардан 60 киши бор.

— **Янги Учқулоч шаҳарчаси ўқувчиларни ҳам қизиқтиради. Бу шаҳарчанинг кўлами, унинг истиқболи, унда яшайдиган кишиларга яратиладиган қулайликлар ҳақида ҳам гапириб берсангиз.**

— Республикамизнинг энг кенжа шаҳарчаси бўлган Учқулочда шу йилнинг ўзида бешта уйнинг қурилиши тугалланади, келгуси йилнинг дастлабки ойларида бу биноларда чўлқуварлар истиқомат қилаётган бўлади. Биринчи навбатда 25 минг кишининг истиқомат қилиши учун шароит яратилади, уларга маданий-маиший, савдо хизмати кўрсатадиган корхоналар ҳам қурилади. Шаҳарчанинг истиқболи жуда катта. Келгуси беш йилликда у ерда аҳолининг сони 75 минг кишига етиши мўлжалланмоқда. Кенжа шаҳарчада тўққиз қаватли уйларни ҳам бунёд этиш мўлжалланган.

Қурилиш материаллари — йирик панелли блоклар Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатида тайёрланади ва у ерга пешма-пеш етказиб берилади.

Шундай қилиб, Жиззах даштини ўзлаштиришда ўзимизнинг қўшадиган ҳиссамиз билан фахрланамиз. Бу ишлар амалга ошишига ишончимиз комил. Шунда ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Қўриқ» китобига ўзимизнинг амалий ишимиз билан жавоб берган бўламиз.

А. ПЎЛАТОВ,
М. МУРОДОВ.

РЎЙХАТГА ОЛИШГА ТАЙЁР

КЕЧА

Чилонзор район партия комитетининг биносида республикамиз пойтахтининг Чилонзор ва Акмал Икромов районларида аҳолини рўйхатга олишга тайёргарлик ҳамда уни ўтказиш юзасидан йиғилиш бўлиб ўтди.

Навбатдаги аҳолини рўйхатга олиш — ҳисоб бўйича мамлакатимизда олтинчи бор ўтказиляпти. Бу тадбир шу йил 17— 24 январь кунлари ўтказилади. Бу муддат тасодифан белгиланганн йўқ. Январь ойида — аҳоли жуда камдан-кам ҳолда бир жойдан иккинчи жойга кўчиб ўтади. 17-кун эса, 1959 ва 1970 йилларнинг 15 январь куни ўтказилган аҳолини рўйхатга олиш бўйича маълумотларни таққослаш учун муҳимдир.

Катта ва кичик шаҳарларда, посёлкаларда, қишлоқларда, ҳарбий бўлинмаларда ана шу муҳим сиёсий тадбирга кўрилаётган тайёргарлик ҳал қилувчи босқичга етди. Рўйхатга олиш билан қарийб 750 минг киши шуғулланади. Аҳолини тўла ҳисобга олиш ҳамда рўйхат пайтида икки мартадан ҳисобга олиб қўймаслик учун рўйхатга олинганлик тўғрисида справка берилади ҳамда контроль варақаси тузилади. Рўйхатга олиб бўлингандан сўнг контроль айланиб чиқиш ташкил этилади.

Чилонзор ва Акмал Икромов районларида ана шу кампанияни ўтказиш юзасидан масъул кишилар кеча бўлиб ўтган йиғилишда қилинган ишлар тўғрисида ахборот бердилар. Масалан, Чилонзор район ижроия комитети раисининг ўринбосари Ў. А. Қосимов районда ўнта рўйхатга олиш бўлими, етмиш учта инструкторлик участкаси тузилганлигини айтди. 1978 йилнинг 1— 14 февраль кунлари уй эгалари ва уларда истиқомат қилувчи аҳоли рўйхатга олиб чиқилди. Ҳамма уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаларида кўчалар ва уйларнинг номлари кўрсатилган ҳолда кварталларнинг планлари тузиб чиқилди. Райондаги маданият уйларида аҳолини рўйхатга олишнинг аҳамияти тўғрисида йигирмадан ортиқ лекция ўқилди. Кинотеатрларда эса томошалардан олдин рўйхатга олишнинг мақсад ва вазифалари тўғрисида мутахассислар муттасил томошабинларга гапириб бердилар.

Акмал Икромов район ижроия комитети раисининг ўринбосари В. Л. Ардатов йиғилганларга уларнинг районида ҳам ўнта рўйхатга олиш бўлими тузилганлиги, 579 махсус тайёрланган кишилар рўйхатга олиш билан шуғулланаётганлигини айтди. Районнинг чегаралари белгиланди. Аҳоли ўртасида 140 дан ортиқ суҳбат ва лекциялар ўтказилди. Корхоналарда, ЖЭКларда махсус деворий газеталар чиқарилди.

Йиғилишда навбатдаги рўйхатга олиш гражданларнинг на мулкига ва на шахсий қизиқишига тааллуқли эмаслиги яна бир бор таъкидлаб ўтилди. Бу рўйхатга олиш аҳолининг пропискаси, уй-жойни тақсимлаш ва улардан фойдаланиш масалалари билан ҳам боғлиқ эмас. Рўйхатдан олинадиган маълумотларнинг ҳаммаси аҳолининг сони, жойлашиши ва составини характерловчи умумий йиғиндини билиш учун зарурдир.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров ва шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов қатнашди.

«Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси халқ хўжалиги учун кўтарма кранлар тайёрлаб берувчи йирик корхоналардан бири. Ушбу суратда корхонанинг йиғув-монтаж цехи акс этган. Бу ерда Николай Кобилянский етакчилигидаги бригада меҳнатда бошқаларга намуна бўляпти.

ҚУРИЛИШ МАЙДОНИДА

Оқилона иш юритиб

Ҳозирги пайтда машина ва механизмларсиз бирорта ҳам қурилиш ташкилотини кўз олдингизга келтиришингиз мушкул. Чунки, қудратли техника воситалари бунёдкорларнинг оғир меҳнатини енгил қилади, иш суръати ва сифатини ўстиришда уларга қанот бўлади. «Главташкентстрой»га қарашли Қурилиш механизацияси тресги коллективи буни жуда яхши тушунади. Шу сабабли механизаторлар пойтахт қурилиш майдонларида ишни оқилона юритишга ҳаракат қилишяпти.

Улар ўтган йили қувончли ютуқларни қўлга киритишди. Москвалик ишлаб чиқариш илғорларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилган трест механизаторлари беш йилликнинг уч йили планини 2 октябрда, йиллик топшириқни эса 8 декабрда адо этишди. Йиллик планга қўшимча бир миллион 120 минг сўмликдан зиёд иш бажарилди.

Коллектив эришаётган ютуққа А. Абдужабборов ва П. Масютин раҳбарлик қилаётган механизация бошқармалари катта улуш қўшишди.

Шунингдек, трестга қарашли механизация бошқармаларининг А. Авдуевский, А. Шевель, Г. Эшжонов, В. Гуляев каби механизаторлари унумли меҳнат қилишиб, беш йилликнинг учинчи ва тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари адо этишга муяссар бўлдилар.

— Беш йилликнинг тўртинчи йилида коллективимиз олдида катта вазифалар турибди,— дейди трест партия комитетининг секретари Х. Насриддинов.— Механизаторларимиз «Москва» меҳмонхонаси, кино-концерт зали, телевизион минора каби улкан объектларда зарбдорона меҳнат қилишмоқда.

Жилокорлик авжида

Халқлар дўстлиги проспектида 32 хонадонга мўлжалланган турар жой биноси қурилишида жилокорлик ишлари жадал суръатларда амалга ошириляпти.

Объектда «Главташкентстрой»га қарашли 153-қурилиш тресги 12-қурилиш бошқармасининг бинокорлари меҳнат қилишмоқда. Бошқарманинг Маҳкам Файзиев, Йўлчибой Абдусаматов, Ҳусниддин Аҳмедов, Евгений Лозин бошлиқ бригадаларининг азаматлари тез ва сифатли ишлашда ҳамкасбларига ўрнак кўрсатишаётир.

Бу коллективлар айни кунларда йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлашмоқда.

КОМСОМОЛНИ ОЛҚИШЛАБ

Яқинда Абдулла Ёрмуҳамедов номли 118-ўрта мактабда бўлиб ўтган агитбригадалар кўриги шонли комсомолга бағишланди. Унда Фрунзе районидан 100, 95, 135, 144, 118, 26, 162 ва 48-мактаб коллективлари иштирок этдилар. Комсомол-ёшларнинг бу анжумани ғоят қизиқарли ўтди. Ҳар бир коллектив ўз репертуарини комсомол ҳаётини ифода этувчи саҳналар, қўшиқлар ҳамда куйларга бағишлади.

Пойтахт мактаблари ўртасидаги бу кўрикда танланган сюжет, композиция ҳамда оригиналлик борасида бошқа агитбригадалардан устун келган 160-мактаб ўқувчилари биринчиликни қўлга киритдилар. Ғолиб команда шаҳар миқёсида ўтказиладиган агитбригадалар кўригида қатнашиш ҳуқуқини олди.

С. МАМАЖОНОВ.

ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ ХРОНИКАСИ

ИБРАТЛИ АСАР

Тошкент тўқимачилик комбинати партия комитетининг ташаббуси билан корхонада пропагандистларнинг семинари ўтказилди. Унда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг «Қўриқ» китоби бўйича қатор суҳбатлар тингланди.

Корхона бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, касаба союз комитетларининг раислари, комсомол комитетларининг секретарлари иштирок этган бу семинарда «Қўриқ» китобининг яратилиши ва ундан келиб чиқадиган вазифалар ҳақида эшитилган лекциялар ғоятда мароқли бўлди.

Халқаро МАВЗУДА суҳбат

БОЛАЛАРНИНГ БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти 1979 йилни Халқаро болалар йили деб эълон қилди. Халқаро болалар йилини ўтказиш учун барча қитъаларда юзга яқин миллий тайёргарлик комитетлари тузилди. Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси, ЮНЕСКО ва бошқа ташкилотлар бунда актив иштирок қиладилар. Август ойида Болгариянинг пойтахти Софияда Халқаро болалар ассамблеясини, кузда эса Москвада ҳар бир боланинг осойишта ва хавфсиз истиқболи учун кураш Жаҳон конференциясини ўтказиш мўлжалланмоқда. Йилнинг эмблемаси ҳам тасдиқланди. Эмблемада катта ёшдаги кишининг болани қучоқлаб, муҳофаза қилиб турганлиги тасвирланган. Болалар муҳофазаси — болалар муҳтож бўлган нарсанинг, яъни социализм эришган, капитализм эса буни таъминлашдан ожиз бўлган нарсанинг худди ўзгинасидир.

Ўз байроғига тинчлик, меҳнат, озодлик, тенглик, қардошлик ва бахт-саодат сўзларини ёзиб қўйган социализм дунёси болаларнинг бахт-саодати учун, уларнинг осойишта ва ажойиб истиқболи учун ўз кучларини ҳам, маблағларини ҳам аямайди.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқида мактаб ўқувчилари 45 миллион нафардан ошиб кетди, чор Россиясида эса ўқувчилар сони 10 миллионга етар-етмас эди. Совет давлати болалар боғчалари, яслилари, пионер лагерлари, интернат ва бошқа болалар муассасаларини сақлаш ва таъминлаш учун тобора кўп маблағ сарфламоқда. Революциядан илгариги Россияда эса бундан асар ҳам йўқ эди. 1940 йилдан бошлаб 1976 йилгача шу мақсадлар учун сарфланган маблағ 14 баравар ошди.

Капитал дунёсида тамомила бошқача манзарага дуч келамиз. Капитализм ўз табиати билан болаларга душман жамиятдир. Унинг инсонга қарши моҳияти айниқса болаларга муносабатида равшан кўринади. ЮНЕСКОнинг маълумотларига кўра, ривожланган капиталистик мамлакатларда 10 дан— 14 ёшгача бўлган болалар ишчи кучларининг 4 процентини ташкил қилади. Бутун капиталистик дунёда 15 ёшгача бўлган 52 миллион бола бир бурда нон учун ишлашга мажбур бўлмоқда.

Капитализм миллион-миллион болаларни оғир, мажбурий меҳнатгагина эмас, балки шунингдек очлик, қашшоқлик ва жаҳолатга ҳам маҳкум қилмоқда. Ғарбдаги ёшлар ўртасида нашавандлик ва ўз-ўзини ўлдириш ҳолларининг оммавий тус олганлиги, болалар ўртасида жиноятчиликнинг мудҳиш миқёси шундан далолат бериб турибди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Халқаро болалар йили муносабати билан телевидение орқали сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганидек, «...бизнинг бурчимиз эса ҳамма халқларнинг болалари уруш нималигини билмасликларига, уларнинг болалиги осойишта, қувончли ўтишига интилишдан иборат».

В. СЕРОВ.

(ТАСС).

ШАХСИЙ НАМУНА

Ғалима Камолетдинованинг номини «Учқун» тўқимачилик галантерея бирлашмаси коллективи ҳурмат билан тилга олади. Бунинг боиси бор, албатта. Бу камтарин аёл узоқ йиллардан бери самарали меҳнатлари билан корхона муваффақиятига ўз улушини қўшиб келмоқда.

У бирлашмада биринчилар қаторида «Коммунистик меҳнат зарбдори» деган шарафли номга муяссар бўлди. Бу юксак номни ўзининг кундалик план топшириқларини орттириб адо этиш билан оқламоқда. Мана олти ойдирки, бу ишлаб чиқариш ветерани 1981 йил ҳисобига маҳсулот топширяпти.

Унинг тиниб-тинчимас ва ишчанлиги ёшлар учун ўрнак бўлмоқда. Г. Камолетдинова корхонага келган кўплаб ёшларнинг меҳрибон мураббийси ҳамдир. Ҳозир у Машкура Турғуновага касб сирларини ўргатмоқда. Бу ёш ишчининг корхонага келганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин у меҳрибон устоз ёрдамида ўзига топширилган барча ишларни муваффақиятли адо этяпти. Эндиликда Машкура ўз мураббийси билан ёнма-ён туриб меҳнат қилмоқда.

Г. Камолетдинова янги йилнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб ишлаяпти. Унинг мақсади 1979 йилни ҳам меҳнатда юксак ютуқларни қўлга киритиш билан якунлашдан иборатдир.

СУРАТДА: тўқувчи Ғалима Камолетдинова.

Р. Заградтинов фотоси.

• Ишлаб чиқариш командирлари минбари

СУРЪАТГА ҚАНОТ БАҒИШЛАБ

Комбинатимиз меҳнат аҳли ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилини яхши одим билан бошлади. Юксак суръат мана тўрт йилдирки, бир зум ҳам сусаймаяпти. Кундан-кунга қанот қоқмоқда. Беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида зарбдорона меҳнат қилиб, Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида фахрли ўринларни эгаллаб келдик. Жумладан, корхонамиз коллективи икки марта КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлди.

Коллективимиз зарбдор меҳнат йилини зарбдорона якунлади. Бу йил давомида мусобақани бир зум ҳам сусайтирмай, белгиланган ташкилий-техник тадбирлар планини оғишмай амалга оширганлигимиз натижасидир.

Улуғ Октябрнинг 61 йиллиги ҳамда СССР Конституциясининг бир йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб юборган коллективимиз 1978 йилнинг 29 сентябрида беш йилликнинг уч йили планини ва шонли саналар шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этганлиги ҳақида рапорт берди. 26 ноябрда эса маҳсулот реализация қилиш бўйича йиллик топшириқни адо этдик. Пировардида зарбдор меҳнат йили планига қўшимча 5.8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Шуниси қувончлики, ўнинчи беш йилликнинг уч йили мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини тўққизинчи беш йилликнинг шу даврига нисбатан 13.8 процентга, меҳнат унумдорлигини эса 24.5 процентга ўстиришга муваффақ бўлдик. Уч йил мобайнида пландан ташқари олинган фойда 4.5 миллион сўмни ташкил этди.

Албатта, ютуқлар ўз-ўзидан келмайди. Муваффақиятимиз замирида коллективимизнинг фидокорона меҳнати, меҳнат анъаналарини давом эттириб, социалистик мусобақанинг кенг авж олдирилганлиги, илғор ташаббуслар кенг ёйилганлиги, кадрларнинг иқтисодий ўқуви яхши йўлга қўйилганлиги, мураббийчилик ҳаракатининг оммалаштирилганлиги ётибди. Ҳар бир ишда, аниқроғи белгиланган комплекс тадбирларни амалга оширишда комбинат партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бош-қош бўлиб, КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишда яқиндан раҳбарлик қилмоқдалар.

Ишчи ташаббуси... Бу ишлаб чиқаришда нақадар қимматли эканлигини коллективимизнинг ҳар бир аъзоси яхши билади. Шунинг учун ҳам «Қолоқларсиз ишлайлик» ташаббусини биринчилар қатори қўллаб-қувватладик. Бу илғор ташаббус коллективимиз фаолиятида ўз аксини топди. Ҳозир бирорта қолоқ цех, участка ёки бригада йўқ. Уларнинг ҳаммаси 1978 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришиб, тўртинчи йилни юксак суръат билан бошладилар.

Маълумки, кўзланган мақсадга эришишда янги техника ва илғор технологияни жорий этиш катта аҳамиятга эга. Шу жиҳатдан бир қанча меҳнат жараёнларини механизациялаштирдик. Кўпгина қўл кучи талаб қилувчи меҳнат жараёнлари янги, унумли ишлайдиган агрегатлар зиммасига юкланди. Бу ишларни амалга оширишда ўз ҳисобида 92 кишидан иборат бўлган илмий-техника бўлими коллективи жонбозлик кўрсатмоқда. Жумладан, илмий-техника бўлими Советининг ташаббуси билан тайёр маҳсулотни вагонларга ортувчи телескопик транспортёрнинг жорий қилиниши ва шунга ўхшаш бир қатор таклифларнинг амалга оширилиши комбинатга анча фойда келтирмоқда.

Корхона рационализаторлари ҳам қўл қовуштириб туришмаяпти. Ижодий фикр кишилари ўз таклифларини — гуручни қайта ишлаш технологиясини такомиллаштиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга, иш шароитини яхшилашга, асбоб-ускуналарнинг унумли ишлашини ва мустаҳкамлигини таъминлашга қаратмоқдалар. Масалан, шу йилнинг ўн бир ойи мобайнида ишлаб чиқаришга иқтисодий самараси 40.4 минг сўмлик бўлган 22 та рационализаторлик таклифи жорий этилди. Бунда комбинатимизнинг энг илғор рационализаторлари А. Пшеничников, В. Ильчёв, Р. Мухамедзяновларнинг ҳиссалари жуда каттадир.

Йил мобайнида цехларнинг бир маромда узлуксиз ишлашини таъминлаш кўп жиҳатдан уларни ҳар йили нечоғлик капитал ремонт қилишга боғлиқдир. Шу жиҳатдан олганда, комбинат коллективи ишлаб чиқариш участкаларини капитал ремонт қилиш ишига алоҳида эътибор бермоқда. Илгаридан дастгоҳларни алмаштириш, белгиланган ишларни амалга ошириш графиги, ремонт вақти ва уни бажарувчилар ҳамда зарур бўлган материал ва эҳтиёт қисмлар тайёрлаб қўйилади. Сўнгра шу асосда иш олиб борилади. Ўтган йили ҳам шундай қилинди. Жумладан, «Капитал ремонтни муддатидан илгари бажарамиз!» шиори остида меҳнат қилган Ф. Бойченко, А. Шокиров, И. Клинов бошлиқ ремонтчилар бригадалари ғайрат-шижоат кўрсатишиб, 1978 йил капитал ремонтини муддатидан етти кун илгари адо этдилар ва қўшимча 1.5 миллион сўмлик маҳсулот бердилар.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1978 йил) Пленуми қарорлари ва СССР Олий Советининг ўнинчи сессияси материаллари комбинатимиз ишчи ва хизматчилари кучига куч қўшиб юборди. Улар Пленум қарорларини бир овоздан қўллаб-қувватлашиб, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумдаги нутқини сифат ва самарадорликни ошириш борасида ҳаракатдаги жанговар программа деб қабул қилдилар. Айни кунларда барча цех, участка ва бригадалар 1979 йил учун белгиланган марраларни муваффақиятли эгаллаш йўлида астойдил курашмоқдалар.

А. ИВАНОВ,
4-дон маҳсулотлари комбинатининг директори.

БИР КОРХОНА ХУШХАБАРЛАРИ

•

ФАҚАТ БИРИНЧИ СОРТГА

ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳамда опа-сингил Виноградовалар номидаги мукофотлар лауреати, ВЛКСМ Марказий Комитетининг аъзоси, Тошкент тўқимачилик комбинатининг илғор тўқувчиси Дилбар Қулматова бир неча йилдан буён 48 станокни зичлаштирилган усулда бошқариб келмоқда. У ВЛКСМ Марказий Комитетининг сўнгги Пленумидан қайтгач, ўзининг шахсий ўнинчи беш йиллик планини муваффақиятли бажарди. 1979 йилдан бошлаб 1981 йил ҳисобига маҳсулот бермоқда. Шундай қилиб илғор тўқувчи беш йилликда икки йил олдинга одимлади. Дилбар ўз станокларидан 1 миллион 865 минг метрдан ортиқ газлама тўқиб чиқарди. Буларнинг «ягодка» деб аталган хили давлат Сифат белгиси билан тайёрланмоқда ва харидорлар томонидан муносиб баҳо олган.

ҒОЛИБ АНИҚЛАНДИ

Ип йигирув фабрикасидаги мусобақада ғолиблар аниқланди. Мусобақада эшиш-калавалаш цехининг Д. Аҳмедова бошлиқ бригадаси коллективи ғолиб чиқди. Бу бригада белгиланган топшириқни бажарибгина қолмай, шу билан бирга энг юқори сифат кўрсаткичига эришди ва 87 килограмм хом ашёни тежаб қолди. Комсомол-ёшлар бригадаси ўртасида З. Хамадиёрова бошлиқ ғалтакка ип ўровчилар ғолиб чиқишди. Пишитиш цехидан Г. Хвальченко ва ғалтакка ип ўраш цехидан З. Данилова бошлиқ бригадалар иккинчи ўринни эгаллашди.

— Ана шу мусобақада эшувчи М. Князевская, пишитувчи А. Бабенцева, калаваловчи К. Побединская, пишитувчи В. Ратникова, съемчи З. Амирова, слесарь З. Юсупов, ғалтакка ип ўровчи Ф. Эргашева ва Т. Зарубина, мастер ёрдамчиси А. Стекольщикова ҳамда бўёқчи Ф. Давлетшиналар ўз касбининг устаси деган номни олишди — дейди фабрика касаба союз комитетининг раиси В. Умархўжаев

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАЛАРИ

Механика заводи асосий маҳсулот ишлаб чиқармаса-да, комбинатдаги бошқа ишлаб чиқариш участкаларининг бир меъёрда ишлаши кўп жиҳатдан шу цехга боғлиқдир.

В. Турғунбоев раҳбарлик қилаётган ёғочни қайта ишлаш цехи комбинат фабрикаларини зарур буюмлар билан узлуксиз таъминлаб келмоқда. Товар маҳсулотни ишлаб чиқариш 131 процент бажарилган ҳолда, сифати яхшиланди.

Бошқа цехлардаги ўз касбининг усталари ғолиб цех ходимлари билан бир сафда боришмоқда. Слесарлардан В. Кильдишев билан С. Дежин, қолипловчи Х. Қурбонниёзов, токарь Н. Беспамятнов ва йўнувчи П. Шибакинлар зарбдорона меҳнатлари билан ўз касбининг устаси деган номни олишга сазовар бўлишди.

ШАҲРИМИЗ ҚАНДАЙ ТАРАҚҚИЙ ЭТАДИ

БУ ВА БОШҚА САВОЛЛАРГА БУТУНИТТИФОҚ АҲОЛИНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ЖАВОБ БЕРАДИ

Бугунги кунда планетамизда тахминан 4 миллиард 200 миллион киши яшаётганлигини, унинг аҳолисининг йиллик ўсиши Покистон, ГФРнинг аҳолиси билан тенглиги ва ҳатто Франция ёки Буюк Британия аҳолисидан кўпроқни ташкил этишини билишга кўп кишилар қизиқсалар керак. Жаҳонда беш кунда ҳозир Тошкентда қанча аҳоли яшаб турган бўлса, шунча одам дунёга келади. Бу маълумотларнинг ҳаммасини аҳолини умумий рўйхатга олиш материаллари билан танишиб билиш мумкин.

Рўйхатга олишнинг тарихи узоқ. Қадимги даврлардаёқ айрим давлатлар доирасида аҳолини ҳисоблашга уриниб кўрилган. Аҳолисининг сони, унинг состави ва тузилиши тўғрисида муфассалроқ характеристикага эга бўлган рўйхатга олишлар бирмунча кейинроқ бошланди ҳамда даврлар ўтиши билан такомиллашиб борди. Бугунги кунда аҳолини рўйхатга олиш ички ва халқаро аҳамиятга эга бўлган муҳим давлат тадбири бўлиб қолди. Аҳолини рўйхатга олиш жаҳондаги кўпчилик мамлакатларда вақти-вақти билан миллатлар доирасида олиб борилмоқда.

Шу нарса маълумки, XIX асрнинг иккинчи ярмигача Ўрта Осиёдаги, жумладан Ўзбекистонда ва унинг пойтахтида аҳолини рўйхатга олиш билан шуғулланилмаган. 1866 йилда ўлканинг, шу жумладан Тошкент шаҳрининг аҳолиси сонини аниқлашга биринчи бор уриниб кўрилди. Олинган маълумотлар тахминий бўлиб, шаҳар бўйича 106 минг кишини ташкил этарди. 1888 йилда Тошкентнинг аҳолиси статистика комитети томонидан 130.2 минг киши, деб белгиланди. Бунда хотин-қизларнинг сони бирмунча кам бўлиб, шаҳар аҳолисининг 42.7 процентини ташкил этарди. Бундай номутаносиблик тарихдан иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий жиҳатдан хотин-қизларнинг ҳуқуқлари камситилиши натижасида келиб чиққан.

1893 йил 17 мартда Тошкентнинг янги шаҳар қисмидаги аҳолини бир кунда рўйхатга олиб чиқилган. Шаҳарнинг социал-иқтисодий ҳамда демографик (статистикада халқнинг сони, состави ва кўпайиши-камайишини ўрганадиган бўлим) қиёфасида баъзибир силжишлар бўлсада, ундаги феодал муносабатларнинг сақланиб қолганлиги аҳолининг нима билан машғул эканлиги структурасида ўз аксини топган. Шаҳар аҳолисининг 32.9 проценти ҳунармандчилик ва темирчилик, 6.2 проценти — деҳқончилик билан шуғулланар эди, ишчиларнинг тутган ўрни эса, 12.6 процентни ишғол қилган. Аҳолининг қарийб учдан бир қисми майда савдогарчилик билан шуғулланган.

Советлар мамлакатида биринчи рўйхатга олиш 1920 йилда ўтказилган. Ана шу маълумотга кўра Тошкентда 232.6 минг аҳоли жумладан 120 минг эркак ва 112,6 минг хотин-қизлар яшаган. Бу вақтдаги сиёсий воқеалар ҳамда иқтисодий қийинчиликлар қишлоқ жойлардан кўплаб аҳолининг шаҳарга кўчиб келишига сабабчи бўлди. Аҳолини рўйхатга олиш якунлари шаҳар хўжалигини ривожлантириш, аҳоли турмуш шароитини яхшилаш, шаҳарнинг, айниқса ишчилар синфининг қишлоқ меҳнаткашлари билан алоқасини мустаҳкамлаш юзасидан тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга ёрдам берди.

Совет давлатининг янада ривожланиб боришига бўлган қизиқиш СССРнинг аҳолиси тўғрисида янги маълумотларни талаб қилди. Худди шунинг учун ҳам 1926 йил 17 декабрда Бутуниттифоқ рўйхатга олиш ўтказилди. Ана шу рўйхатга олишнинг берган маълумотига кўра, Тошкентда 314 минг аҳоли яшаган. Олинган маълумотдан шаҳарни ривожлантиришнинг перспектив планини тузишда фойдаланилди.

Шундан кейин 1939 йилда ўтказилган рўйхатга олишдан Тошкент аҳолиси 556 минг кишига етганлиги, шаҳар республиканинг йирик индустриал, маданий ва маъмурий марказига айланганлиги маълум бўлди. Ишчи синфининг, техник ва ижодий зиёлиларнинг сони сезиларли даражада ошди, ҳамма соҳаларда хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқлилигига эришилди, улар ижтимоий ва иқтисодий ҳаётнинг фаол қатнашчилари бўлиб қолдилар. 1939 йилда ўтказилган рўйхатга олишнинг диққатга сазовор якунларидан бири — аҳоли составининг кўп миллатли факти қайд этилганлигидир: шаҳарда доимий истиқомат қилувчи аҳоли СССРнинг 60 дан ортиқ миллат ва элат вакилларидан иборат эди.

Орадан 20 йил ўтгач, Бутуниттифоқ аҳолиси рўйхатга олинди. Ана шу олинган рўйхатда Улуғ Ватан урушининг демографик асорати ҳамда мамлакат халқ хўжалигини тиклаш ва бундан буён ривожлантириш йилларида рўй берган ўзгаришлар ўз аксини топди. Уруш йилларида Тошкентга мамлакатнинг ғарбий районларидан кўплаб кишилар кела бошлади. Фронт олди зоналаридаги заводлар ўз ишчилари билан кўчиб келдилар, минглаб кўчирилган граждалар бу ерда бошпана топдилар. Ана шу одамларнинг бир қисми Тошкентда доимий яшаб қолдилар. Бу ўзгаришлар, шунингдек, кишиларнинг табиий кўпайиши натижасида шаҳар аҳолиси сони — 927 минг кишига, жумладан эркаклар — 424,8 минг ва хотин-қизлар — 502.2 минг кишига етди.

Бу рўйхатга олишнинг энг муҳим якуни шундан иборат бўлдики, урушдан кейинги йилларда шаҳар хўжалигининг ҳамма тармоқлари тез суръатлар билан ривожланди. Халқ турмуш фаровонлиги ортди, уй-жой қурилиши йилдан-йилга кўпайди, маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилди, жамоат транспорти ривожланди. Шаҳар ободонлашди ва унинг чиройига чирой қўшилди. Рўйхатга олиш материаллари шаҳарнинг кўп тармоқли хўжалигини ривожлантиришни ва планлаштиришда кўп вақт демографик мувофиқлаштириш бўлиб хизмат қилди.

1970 йил 15 январда аҳолини навбатдаги рўйхатга олинди. Унинг маълумотига кўра, Тошкент аҳолиси 1385 минг киши ҳисобланди. Тошкент Бокудан олдинга ўтиб, мамлакатда аҳолиси кўплиги жиҳатидан тўртинчи шаҳар бўлиб олди. Аҳоли рўйхатга олинмасдан олдин шаҳарда кучли зилзила бўлиб, ундаги уй-жой фондининг, ишлаб чиқариш ва жамоатчилик биноларининг бир қисми ишдан чиқди. Лойдан қилинган ва эски иморатлар ўрнида қисқа муддатда янги-янги уй-жой массивлари, чиройли, обод проспектлар, майдонлар, архитектура ансамблари қад кўтарди. Таққослаш учун мисол: агар 1950—1960 йилларда 1138 минг квадрат метр ҳажмда уй-жой майдони қурилиб, фойдаланишга топширилди. 1961—1970 йилларда эса, 7755 минг квадрат метр уй-жой қуриб битказилди. 1926 йилда шаҳарда борйўғи 74 минг уй бор эди.

Аҳолининг касб машғулоти рўйхатга олишнинг муҳим якунларидан бири ҳисобланади. Аҳолининг 90 процентдан ортиғини ишчи ва хизматчилар ташкил этишди. Шуни айтиш ўринлики, 90 йил муқаддам статистика томонидан шаҳарда 779 зодагон ва руҳонийлар вакиллари, 69 наслий эътиборли шаҳарликлар, 401 биринчи ва иккинчи гильдия савдогарлар, икки мингдан ортиқ офицерлар ва мешчанлар борлиги ҳисобга олинган эди. Буларнинг ҳаммаси пирамиданинг юқори поғонасида бўлиб, ҳуқуқсиз аҳоли устидан зулм ўтказиб келишарди.

Ҳозирги замон Тошкенти ривожланган социалистик шаҳарнинг ҳамма яхши хислатларини ўзида мужассамлаштириб, илғор индустрия, юксак маданият, йирик илмий марказ бўлиб қолди. Шаҳарнинг демографик қиёфаси ҳам ўзгарди — аҳолисининг ярмини болалар ва ёшлар ташкил этади. Урушгача бўлган даврга нисбатан аҳолининг ўлиши қарийб уч баравар камайди. Бунга соғлиқни сақлашнинг гуркираб ривожланиши туфайли эришилди.

Шу йил 17 январда бошланадиган навбатдаги Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш бирмунча масъулиятли, умумдавлат тадбири бўлиб, у муҳим сиёсий ва халқ хўжалик аҳамиятига эгадир. Рўйхатга олишнинг якуни халқ хўжалигини планли бошқаришнинг имкониятларини кенгайтиради, совет кишиларининг коммунистик қурилишда эришган жаҳоншумул ютуқларини муносиб баҳолаш имконини беради.

Аҳолиси икки миллион кишига етиб қолган бизнинг шаҳримиз учун бўлажак аҳолини рўйхатга олишнинг материаллари алоҳида қимматга эгадир. Тошкент мураккаб демографик район бўлиб, аҳолини микрорайонлар ва маҳаллаларга жойлаштиришнинг эскича ва янгичасига ўзига хос формалари жиҳатидан аралаш-қуралаш бўлиб кетди. Шунинг учун ҳам аҳолини бир жойга тўплаш яшовчиларни территорияга қараб баравар тақсимлашдан фарқ қилмайди. Шунга кўра кишиларни амалда қандай жойлаштирилганлиги ҳолатини аниқлаб, энг қулай планлаштириш ва қуриш масалаларини ҳал этишга илмий асосда ёндошиш мумкин.

Мураккаб шаҳар хўжалиги шунингдек, ҳозирги замон шаҳрини тараққий эттириш учун нимаики прогрессив бўлса, уларнинг ҳаммасини ўз ичига олмоғи керак. Булар савдо ва маиший хизмат кўрсатиш, транспорт ва йўл қурилиши, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, уй-жой ва саноат қурилиши масаласини, — уларнинг ҳаммаси шаҳарликлар эҳтиёжини максимал даражада қондириш учун белгилангандир. Шунга кўра, шаҳар хўжалигининг ҳамма тармоқларини аҳоли тўғрисидаги, унинг жинси ва ёшининг структураси, маълумоти, машғулоти тўғрисидаги аниқ маълумотларга суянмай туриб, ривожлантириб бўлмайди. Аҳолини янгидан рўйхатга олиш ана шу саволларнинг ҳаммасига жавоб беради.

М. ҚОРАХОНОВ,
иқтисод фанлари кандидати,
В. И. Ленин номли ТошДУ доценти.

ЖАЖЖИ АВТОМОБИЛЬ

Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси буюмларини сотиб оладиган ёш харидорлар тракторларни «минишдан» автомобилларни «минишга» ўтдилар. Халқ учун керакли товарларни ишлаб чиқарадиган цехда педалини босиб юргизиладиган енгил ва мустаҳкам чопоғон машиналар — картларни чиқариш бошланди. Ҳар битта мини-автомобилда давлат Сифат белгиси бор. Бундай мини-автомобиллар бир йил ичида камида 3500 дона тайёрланади. Картлар илгариги модель-педалли трактор ўрнига чиқарилаётир.

Корхона дирекциясидан маълум қилишларича, авиасозлар болаларга аталган буюмларни чиқаришни анча кенгайтирадилар. Болалар коляскаларининг универсал (ухлайдиган ва сайр қилинадиган) ҳамда комбинация қилинган янги икки хил моделини чиқариш ўзлаштирилди. Харидорлар кўп талаб қиладиган йиғма коляскаларни етказиб бериш анча кўпаяди

(ЎзТАГ).

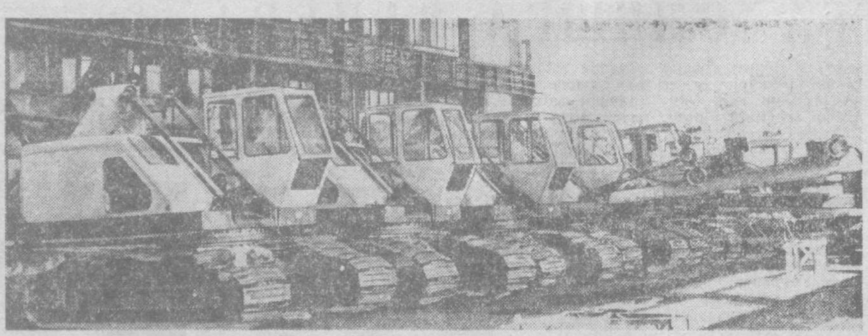

•

Тошкент экскаватор заводи машинасозлари халқ хўжалиги учун кўплаб «Э—304В» маркали экскаваторлар ишлаб чиқаришмоқда.

СУРАТДА: янги тайёрланган экскаваторлар.

М. Нуриддинов фотоси.

•

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

СОҒЛИҚ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

ХАНОЙ. Ўтган йил Социалистик Вьетнам учун халқ соғлиғини сақлаш системасини такомиллаштириш йўлидаги муҳим қадам бўлди. Мамлакат тарихида ҳали ҳеч қачон медицина муассасалари бу қадар кенг миқёсда қурилмаган эди. Урушдан кейинги даврнинг катта қийинчиликларга, кейинги асрда мисли кўрилмаган даҳшатли табиий офатларга қарамай, 49 та янги касалхона, 157 та поликлиника, 68 та туғруқхона очилди. 308 та янги даволаш пункти ташкил этилди.

Мамлакат халқ ҳокимияти ўрнатилгунга қадар аҳоли жон бошига тўғри келадиган медицина ходимларининг сони жиҳатидан дунёда охирги ўринлардан бирида турганлиги учун ҳам бу муваффақиятларнинг аҳамияти айниқса катта. Ҳозир республикада ишлаб турган етти ихтисослаштирилган медицина ўқув юрти йил сайин юзлаб малакали врачларни тайёрлаб чиқармоқда. Совет Иттифоқи, ГДР, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа қардош мамлакатлар медицина олий ўқув юртларининг дипломларини олган мутахассислар ҳар йили Вьетнамга қайтиб келмоқда.

Жуда катта муваффақият

ВАШИНГТОН. Америкадаги «Вашингтон пост» газетаси Совет Ўрта Осиё республикаларига бағишланган бир қанча мақолалар эълон қилди. Газета бу ерда совет ҳокимияти йилларида рўй берган жуда катта ўзгаришларга эътиборни жалб қилади.

Ҳозирги Совет Ўрта Осиёси оғир саноати, қишлоқ хўжалиги, хўжаликнинг бошқа тармоқлари гуркираб ривожланаётган район-дир, деб ёзади газета. Бу ерда дунёдаги энг узун суғориш канали қурилмоқда.

Экономиканинг ўсиши, индустриялашнинг юксак суръатлари Совет Ўрта Осиёси республикаларининг аҳолисига этник жиҳатдан ўзларига яқин бўлган баъзи мамлакатларга нисбатан анча юқори турмуш даражасини таъминлаб берди, деб уқтиради газета.

«Вашингтон пост» газетаси Ўзбекистоннинг ютуқлари тўғрисида гапириб, 1918 йилда ўзбек аҳолининг 98 проценти саводсиз бўлган бўлса, ҳозир бу ерда саводсизлик мутлақо тугатилган, деб уқтиради. Илгари имтиёзли оз сонли группагина баҳраманд бўлиб келган маориф Совет ҳокимияти ўрнатилгандан кейин дарҳол умумхалқ мулки бўлиб қолди. Ҳозирги Ўзбекистон ССРда пахта етиштирувчи энг катта республикадир. Бу йил мамлакатдан териб олинган 8 миллион тонна хом ашёнинг 5 миллион тоннаси шу республика ҳиссасига тўғри келади, деб таъкидлайди газета.

«Вашингтон пост» газетаси шуни уқтирадики, кейинги 30 йил ичида Ўзбекистоннинг бир қанча йирик шаҳарлари, шу жумладан Тошкент бошига вайрона келтирувчи зилзилалар тушди. Шунга қарамай, деб ёзади газета, бу шаҳарлар бутун мамлакатнинг ёрдами туфайли, бамисоли афсоналарда тасвирланганидек қайтадан қад кўтариб, тағин ҳам кўркам бўлиб қолди.

Мусаффо сув, яхши овқат, юксак даражадаги медицина ёрдами шарофати билан бу республикадаги умр узоқлиги қарийб икки ҳисса ортди, деб таъкидлайди «Вашингтон пост» газетаси.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

ДЕҲЛИ. 8 январь. (ТАСС). Ҳиндистон металлургия саноатининг ривожи Совет Ҳиндистон ҳамкорлиги билан бевосита боғланган, деб ёзади савдо-саноат доираларининг органи — «Экономик таймс» газетаси. СССРнинг кўмаги билан қурилган Бхилаи ва Бокародаги металлургия комбинатлари экономика шу тармоғининг байроқдорлари бўлиб қолди. Мустақиллик олинганидан сўнг Ҳиндистонда йилига атиги бир ярим миллион тонна пўлат эритилар эди, ҳозирги 1978 — 79 молия йилида пўлат эритиш 10 миллион тоннага етиб қолди, деб таъкидлайди газета.

Келгусида бу рақам анча ортади. СССР билан Ҳиндистон ўртасида иқтисодий ва савдо ҳамкорлигини янада ривожлантириш тўғрисидаги битимда кўзда тутилганидек, 1973 йилга нисбатан Бхилаидаги металлургия комбинатида пўлат ишлаб чиқариш 7 миллион тоннага ва Бокаро комбинатида 10 миллион тоннага етказилади.

Висакхапатнамда яна бир металлургия комбинати қурилиши Ҳиндистон металлургия саноатини ривожлантиришга муҳим ҳисса бўлиб қўшилади. Шу комбинатни қуришда СССРнинг ҳамкорлик қилиши тўғрисида принципиал жиҳатдан бир битимга келинди.

ЖАЗИРАМА ИССИҚ

КАНБЕРРА. Европанинг кўпгина мамлакатларида синоптиклар мисли кўрилмаган паст температурани қайд этаётганларида уларнинг Австралиядаги ҳамкасблари рекорд жазирама иссиқни қайд этяптилар. Австралия ғарбида бутун кузатишлар тарихида энг юқори температура — 51.7 градус иссиқлик қайд этилди. Шундай қилиб, етмиш йиллик рекорд орқада қолдирилди. 1906 йил бу ерда цельсий ҳисоби билан 50.7 градус температура қайд этилганди.

Жазирама иссиқ натижасида мамлакатнинг Ғарбий ва шарқий районларини боғловчи автомобиль йўли машиналарга тўлиб кетди. Улар моторлари ғоят қизиб кетганлигидан, шунингдек, нобуд бўлган қушларнинг кўплигидан тўхтаб қолди.

МЕҲНАТКАШЛАР УЧУН УЙЛАР

БАҒДОД. Ироқ пойтахтининг жанубий қисмида шаҳардаги саноат корхоналарининг ишчилари учун йирик уй-жой массивини барпо этишга киришилди. Бу ерда 7,5 мингта квартира учун замонавий бинолар қурилади.

Қурилиш ишларини 1981 йилда тугаллаш мўлжалланмоқда. Ана шу лойиҳани амалга оширмоқ учун давлат 117 миллион динар ажратди.

ТО Справкалар бюроси
Хатларга жавоб берамиз

А. ЖАҲОНГИРОВ: Ҳурматли редакция! Мен страхованиенинг никоҳ-шодиёна страхованиеси тури ҳақида, ундан кўзда тутилган асосий мақсад нима эканлиги тўғрисида маълумот беришингизни илтимос қиламан.

Жавоб: Никоҳ — шодиёна страхованиесидан кўзда тутилган асосий мақсад икки ёшдан ўн беш ёшгача бўлган болаларнинг ота-оналари ва қариндошларига муайян жамғарма тўплаш ва страхование муддати тугагач ҳамда қайд қилинган никоҳ арафасида йигит ва қизга тўлаш учун ёрдам беришдир. Тўпланган бу жамғармалардан уй-рўзғор буюмлари, кооператив квартира сотиб олиш ёки келин-куёвнинг саёҳатида фойдаланиш мумкин. Шуни айтиш кераки, страхование қилинган болалар 25 ёшгача никоҳланмаса страхование суммасига 15 процент қўшиб берилади. Страхование суммасининг миқдори уни тузаётган шахс билан страхование органлари ўзаро келишилган миқдорда (камида 300 сўмгача) страхование шартномаси тузилиши мумкин. Болаларнинг соғлиғи ёмонлашса ёки шартнома қоидаларида кўрсатилган ҳодисалар натижасида бола касалманд бўлиб қолса, у ҳолда бу бола страхование қилинган ҳисобланади. Страхование суммаси шартнома муддати тугагандан сўнг, взносларнинг ҳаммаси тўлиқ тўланган ёки тўланмаганлигидан қатъий назар қайтариб берилади. Никоҳ-шодиёна страхованиесини 20 ёшдан 67 ёшгача бўлганлар (оталар, оналар, буви, бобо, хола, амаки, катта акалари ва опалари) ҳам тузишлари мумкин. Страхование взносларини нақд пулсиз иш жойи бухгалтерияси орқали ёки страхование агентига нақд пул билан тўлаш мумкин.

* * *

Ш. АЛИМБОЕВА: Шаҳримизда бухгалтерлар тайёрлайдиган махсус курслар бор экан. Илтимос, ана шу курслар ҳақида қисқача маълумот берсангиз.

Жавоб: Чиндан ҳам Тошкентда бухгалтерлар тайёрлайдиган курслар бор. Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг ҳисоблаш хизматчиларини тайёрлайдиган Тошкент область ўқув комбинатида шундай касб эгалари тайёрланади. Бу ўқув комбинати Луначарское шоссесининг 42-уйида жойлашган. Қўшимча маълумотларни 66-15-03 рақамли телефондан билиб олишингиз мумкин.

* * *

М. НИЗОМОВА: Тикувчилик касбига қизиқаман. Шаҳримизда шу касбни ўргатадиган билим юрти бор деб эшитдим. Иложи бўлса ана шу билим юрти, фаолияти, унга қабул шартлари билан таништирсангиз.

Жавоб: Шаҳримиздаги 5-техника билим юртида тикувчилик касбини эгаллаш мумкин. Шу кунларда мана шу билим масканига 1978 — 1979 ўқув йили учун қўшимча ўқувчилар қабул қилинмоқда. Қўшимча қабул 10-синфни тугаллаган ва Тошкент шаҳрида пропискада бўлган ёшлар учун ўтказилмоқда. Билим юртига қабул қилинганлар кўн-галантерея буюмларини бичувчилик, шундай буюмларни тикувчилик касбларини эгаллашади. Ўқиш муддати бир йил бўлиб, ўқишга қабул қилинганлар ойига 30 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси мобайнидаги иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар. Машғулотлар шу йилнинг 15 январидан бошланади. Билим юрти Б. Хмельницкий кўчасидаги 55-уйга жойлашган. Қўшимча маълумотларни 53-36-45, 53-73-09 рақамли телефонлардан ҳам билиб олишингиз мумкин.

ОДАМЛАР ВА КИТОБЛАР
Ихчам тақриз

Ижодкор шахсини ўрганиш, уни атрофлича тадқиқ этиш — адабиётнинг ҳамишалик муҳим ва ўзига хос масалаларидан биридир. Яратилган ҳар бир асар, қай даражада мукаммал бўлишидан қатъий назар, асар муаллифининг руҳий дунёси, билим доираси, ҳаёт ҳақидаги мулоҳаза ва мушоҳадалари бутунисича ўз ифодасини топиши қийин. Шунинг учун бўлса керак, ижодлари билан жаҳонни лол қилиб келаётган классикларнинг аксарияти асарларидан ўзлари қониқмаганликларини ёзиб қолдиришган. Сергей Баруздиннинг «Инсонлар ва китоблар»[1] деб номланган адабий портретга чизгилар мажмуаси юқоридаги масалага бағишланган. Атоқли ёзувчи —асар муаллифи гарчанд китобга ёзган сўзбошисида ушбу мажмуанинг адабиётшунослик ва танқидчиликка, мемуарчиликка ҳеч қандай алоқаси йўқ, адабий чизгилар, холос, деганини билан, қаламга олаётган объектини атрофлича ўрганиб, уларнинг асосий нуқталарига ўқувчи диққатини жалб этади. Юқоридаги тўпламдан муаллифнинг ҳозирги замон совет адабиётининг қирқдан ортиқ ёзувчилари ҳақида сўз боради. Муаллиф уларнинг ҳар бирига алоҳида-алоҳида боблар ажратиб, уларни ёзувчи сифатида ва инсон сифатида қилаётган ишлари ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини ўртага ташлайди, ўқувчилар билан ўртоқлашади. Юқоридаги асарнинг яна бир муҳим томони шундаки, муаллиф ёзувчи ва шоирлар ҳақида, уларнинг асарлари ҳақида сўз юритар экан, ўзи кўрган-билган, асарларини ўқиб, юракдан ҳис қилган туйғуларини қоғозга туширади.

Тўпламдан рус ва қардош халқлар адабиёти намоёндалари билан бир қаторда Ўзбек Совет адабиёти вакиллари **Сергей Бородин** ва **Мирмуҳсин**лар ҳақида ҳам илиқ, самимий фикрлар ўрин олганлиги диққатга сазовордир.

Китобнинг «Сергей Бородин ҳақида» деган қисмида муаллиф адабиётимиз хазинасига ўзининг «Самарқанд осмонида юлдузлар», «Йилдирим Боязид» каби тарихий роман — эпопеялари билан муносиб ҳисса қўша олган адиб Сергей Бородин ижоди хусусида, унинг ижодий принциплари тўғрисида алоҳида ҳурмат билан ёзади. Юқоридаги асарлар атрофида бўлиб ўтган қизғин адабий мунозара ва баҳсларга муносабати мисолида ёзувчи дунёқарашининг ибратли томонларини ўқувчига маълум қилади. Ёзувчи Сергей Бородин ўқувчи кўз ўнгида руҳан ва маънавий юксак, принципиал инсон сифатида ҳам гавдаланади.

Муаллиф китобининг Мирмуҳсинга бағишланган қисмини алоҳида меҳр ва иштиёқ билан ёзган. Унда таниқли ёзувчи Мирмуҳсиннинг адабий портретига оид гаплар билан чекланиб қолмасдан, ёзувчи асарларининг иттифоқ миқёсидаги аҳамияти устида сўз юритилади. Хусусан, унинг яқинда ВЦСПС мукофотига сазовор бўлган «Дегрез ўғли» романи Ўзбекистон ишчилар синфи ҳақидаги энг мукаммал асар сифатида баҳоланиб, ҳақли равишда уни бутун совет адабиётида воқеа бўлди, деб таъкидлайди. Унда кўтарилган қатор масалалар, мавзулар кўламининг кенглиги ҳали кўп тадқиқотларда ҳам ушбу асардагидек мукаммал ва атрофлича таҳлил этилмаган эди ва шунинг учун ҳам уни «роман-тадқиқот» ва ҳатто «роман-башорат» деб аташ тўғри бўларди, деган фикрни ўртага ташлайди китоб автори. Китобда, адибнинг турли йилларда яратилган ва рус тилига муваффақият билан таржима қилинган қатор қисса ва ҳикоялари ҳам номма-ном тилга олиниб, ўқувчилар қалбида завқу шавқ уйғотиб келаётганлиги мисоллар билан ҳикоя қилинади. Ёзувчининг тарихий мавзуда яратган «Меъмор» романига алоҳида тўхталиб, унинг атрофида жуда кўп ва хўп баҳслар бўлиши кераклиги ва бошқача бўлиши мумкин ҳам эмаслигини, зеро у бутун наср оламида ўзига хос воқеа эканлиги таъкидлаб ўтилади. Адиб Мирмуҳсин ҳақли равишда ўзбек совет адабиётининг йирик адиби ва шоири сифатида тилга олинади.

Маълумки, инсон сифатида етук бўлмаган ёзувчи халққа манзур асарлар ярата олмайди. Сергей Баруздиннинг ушбу китобида ҳам, ёзувчилар ижодига баҳо берилганда, масалага шу нуқтаи назар билан ёндошилади. Хусусан, адиб Мирмуҳсинга берилган баҳо ҳам шу жиҳатдан диққатга молик. Тўпламда Мирмуҳсин тинимсиз ўз устида ишлай биладиган, ижодкор ҳамкасблари асарларига ҳамиша ҳайрихоҳ, талантли ёш ёзувчиларни доим қўллаб-қўлтиқловчи устоз сифатида тилга олинади.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Сергей Баруздиннинг «Инсонлар ва китоблар» адабий чизгилари мажмуаси ёзувчи меҳнатига маъсулият ҳисси билан қараш, ижодкор руҳий дунёсини тадқиқ этишга бағишланган асарлар орасида алоҳида ўрин тутади. Кишиларимизни коммунистик руҳда тарбиялаш ишидаги асосий воситалардан бири — адабиётни ҳар томонлама юксалтиришга қўшилган муносиб ҳиссадир.

Шукур ҚУРБОНОВ.

1. Сергей Баруздин. Люди и книги. «Советский писатель». Москва. 1978 г.

МЎЪТАБАР ДАРГОҲДА

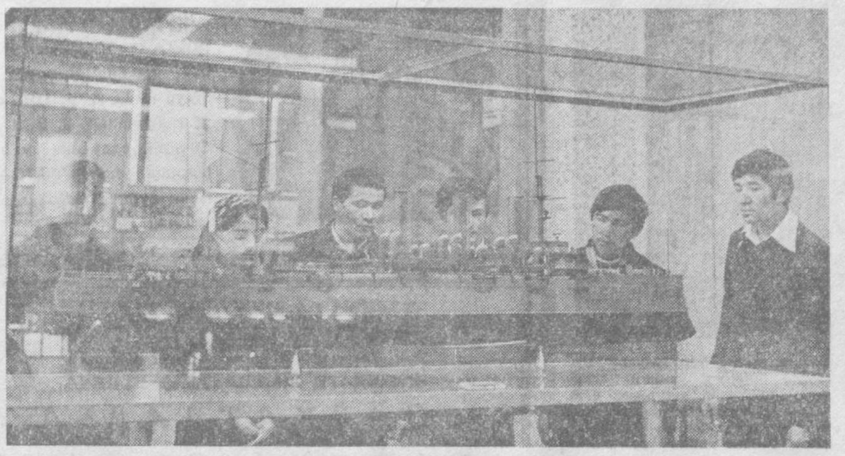

Бугунги кунда шаҳримизда 30 дан ортиқ музейлар ишлаб турибди. Бу ерда бўлган томошабинлар турли хил кўргазмаларни кўриб баҳра олишади. Худди шунингдек, В. И. Ленин музейининг Тошкент филиа-ли залларидаги қимматбаҳо кўргазмалар ҳам томошабинларда жуда катта таассурот қолдирмоқда.

СУРАТЛАРДА: шаҳримизда бўлган бир гуруҳ меҳмонлар музейининг кўргазма залларида.

Ҳикмат дурдоналаридан

Абул Ало ал-МААРРИИ

Ақл-заковат зийнатлари

▲ Бўрилар пайтини топганда бир-бирини егани каби баъзи инсонлар бир-бирига адоват қилиб, зулм ўтказади.

▲ Таъна-насиҳатингни қабул этадиганларга қил! Акс ҳолда ўзинг маломатга дучор бўлиб қоласан.

▲ Сен бировга яхшилик қилмоқчи бўлсанг яхшилигинг холис бўлсин! Уни миннат қилма, унинг бадалига у кишидан бошқа нарсани тамаъ ҳам қилма. Ваъда қилган ўша яхшилигингни судрамай, тезда амалга ошир.

▲ Ақл кишини ҳамма вақт яхши йўлга далолат қилади. Аммо нафснинг тақозоси эса уни ёмон йўлларга қадам қўйишига мажбур этади.

▲ Мени ақлим кўп нарсалар қайтаради. Лекин табиатим — ҳавои нафсим ўзининг табиий бузуқлиги билан мени ҳар хил бузуқликларга йўллайди.

▲ Бизнинг бошимизга ҳамма вақт ёмон ҳодисаларни келтириб чиқарадиган нарсалардан бири— ўзимиз била туриб тўғри сўзли кишилар гапига ишонмай, ёлғончилар гапини тасдиқлашимиздир.

▲ Яхши яшашни истасанг ичкиликдан воз кеч. Ичкилик ўз даврида кўп айш-ишрат билан ҳаёт кечирган Ямондаги қадимий қабилалардан бир қанчасини хароб этди.

▲ Олтиндан ясалган идишларни тўлдириб ичиладиган ичкиликдан ёғочдан ишланган товоқларда ичиладиган айрон яхшироқдир.

▲ Сенга берилган неъматларнинг энг улуғи ақлдир. Шундай неъматни ичкилик туфайли бирор кун зоеъ қилсанг, сени пастга уради. Ичкилик ва уни қуйиб берувчи ҳам сени тўғри йўлдан чиқарувчидир.

▲ Ақл-тегирмон тоши ўртасига ўрнатилган ўқ. Тегирмон тоши ўша ўқ ҳаракати билан айланади. Дунёдаги ишларнинг ҳаммасини тегирмон тоши деб фараз қилсак, улар ўша ўқ (ақл) билангина айлантирилади.

▲ Инсонга хос бўлган ақл ҳамма вақт нафснинг тақозосига қарши юради. Сен нафсинг тақозосини эмас, ақлинг лойиқ топган ишни қил ва у нимадан қайтарса ўшандан қайт.

▲ Кўз деб айтиладиган кўзгунинг сенга кўрсатадиганлари ҳамма вақт тўғри чиқавермайди. Шунинг учун сен ўзингга тафаккурдан кўзгу ясаб ол.

▲ Ҳамма ишларда фикр юрит. Ўзинг била олмаган баъзи мушкул ишлар фикр юритиш билан ҳал бўлади.

▲ Халқ ўртасида юз берадиган жанжалли можароларни оқилона ҳал қилишга мутасадди бўлган кишилар истаган-истамаган кишиларининг ҳаммасини бир назарда тутади.

▲ Ақл ҳамма яхшиликларни янгидан вужудга келтиради. Шуни билсанг, ёмонлик кўпчиликнинг табиатида аввалдан қолиб келаётган бир одатдир.

▲ Халқ орасида яшаган киши иғвогарлар тилидан келадиган турли зарардан ва ҳасадчиларнинг кўролмаслигидан қиладиган туҳматларидан холи бўлмайди.

▲ Ўзимиз яхши биламизки, ҳаммамизнинг оқибатимиз бир кунмас-бир кун бу ҳаётдан ажралишдир. Шуни била туриб нима учун бир-биримиздан гина қилишамиз ва бир-биримизга ҳасад қилишамиз?!

Ш. ШОИСЛОМОВ тайёрлаган.

105 ЙИЛДАН КЕЙИН ЎҚИЛГАН МАКТУБ

«...Ойнинг бошида дарёларнинг суви қуриб қолди, ҳатто қудуқларда ҳам сув қолмади. Барвақт экилган экинларнинг ҳаммаси, нобуд бўлиб кетди, одамлар чанқоқликдан қийналдилар. Улар бошларига тушган фалокатга қарши ҳар томонлама курашишга интилдилар. лекин табиатни енга олмадилар. Ҳамма жойда очлик, яланғочлик, касаллик авж олмоқда...»

Бундан 105 йил муқаддам номаълум муаллиф томонидан ёзилган мактубнинг сатрлари бу. Мактубни Бухоро область Пешку районидаги Абу Али ибн Сино номли колхозда истиқомат қилувчи кишилар Хўжақул тепалигида жайрон терисига ўралган қадимий китоб билан биргаликда топиб олишди. Бу ерда ҳозир катта янги қурилиш авж олдириб юборилган —колхозчилар учун янги шинам уйлар барпо этилаётир.

Совет ҳокимияти йилларида бу ўлканинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Қачонлардир унумсиз бўлган ерда эндиликда пахта, узум, сабзавотдан мўл ҳосил берадиган яшнаётган далалар қулоч ёзган. Одамлар бу ерда маъмурчилик билан шоду хуррам яшамоқдалар.

Колхозчилар топган мактубни авлодлар учун сақлаб қўйишга қарор қилинди. Бу хат минг йил муқаддам Шарқнинг буюк олими туғилган Афшон қишлоғида барпо этилаётган Абу Али ибн Сино музейининг экспонатларидан бири бўлиб қолади.

А. ФОЗИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ТУРК ШЕВАЛАРИ АТЛАСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиалининг Н. Довқораев номидаги тил ва адабиёт тарихи институти «Турк тиллари шеваси атласи»нинг қорақалпоқ қисмини тузиш устидаги ишни поёнига етказди. СССР Фанлар академияси бу атласни нашрга тайёрламоқда.

Шевашунос-олимларнинг янги асарида 140 шева картаси бор, булар қорақалпоқ халқи ва унинг оғзаки нутқи тарихини аниқроқ белгилашга ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

Пойтахтимизнинг улкан иншоотларида бўлсангиз, уларни безашда ўзбек миллий архитектураси, ўймакорлик санъати намуналаридан ижодий фойдаланилганлигини кўришингиз мумкин.

Ушбу суратдаги гўзал ўймакорлик нақшлари Тошкент Давлат циркининг вестибюлига ишланган.

М. Нуриддинов фотолари.

Табиат ва инсон

МОРЖЛАР КАМЧАТКАГА ҚАЙТИБ КЕЛМОҚДА

Камчатканинг шарқий соҳилида яна Тинч океан моржлари пайдо бўлди. Улар илгарилари бу ерда яшаганди. Балиқ қўриқлаш хизматининг ходимлари соҳил яқинидаги кичик-кичик ороллларда икки мингга яқин морж борлигини қайд этдилар.

Шу асрнинг бошларида моржлар Камчаткани тарк этган эди. Моржлар ваҳшиёна ов қилиниши натижасида бутунлай йўқ бўлиб кетганди. Шундай қилиб, бу ҳайвонлар Чукотка билан Арктика денгиз соҳилларидагина қолганди.

Совет ҳокимияти даврида кемалардан туриб моржларни ов қилиш тақиқланди. Бу эса яхши самара берди. Моржлар кўпайиб қолди.

М. ЖИЛИН,
ТАСС мухбири.
Петропавловск-Камчатка

МЕЪМОРЛИК ЁДГОРЛИГИ ТИКЛАНДИ

Ўрта Осиёнинг кўҳна меъморий ёдгорлиги— Бухородаги ўн икки гумбазли Мағоки аттори масжиди тикланиб бўлди. Мутахассислар XII асрнинг шу зўр меъморий ёдгорлигини асл ҳолига келтиришлари учун 4 йилча керак бўлди. Бу ерда тоқи гумбазларни кўтариб турувчи саккиз қиррали ўймакор устунлар, шунингдек кунгура ғиштдан ишланган деворлар ва зинапоялар тамомила таъмир этилди. Масжиднинг сиртидаги ва ичидаги гўзал кошинлар яна ярқирай бошлади.

Ҳозир Ўзбекистонда мингга яқин архитектура ёдгорликларини давлат қўриқлайди. Хивадаги Ичон қалъа билан кўҳна Афросиёб (Самарқанднинг ёнида) давлат қўриқхоналари деб эълон қилинди. Республиканинг реставраторлари қадимги меъморчиликнинг юзта катта ёдгорликларини асл ҳолига келтирдилар, 300 та иншоот — даҳма, масжид, мадрасаларда таъмир этиш ишлари олиб борилмоқда.

Т. ҚАИПБЕРГЕНОВ.

ГУМРОҲЛАР
Романдан боблар

Эшоннинг қиёфасидаги ишончлилик, хотиржамлик бошқаларга ҳам ўтди. Олакўзнинг юрагига пичоқ қадалгандай, мунчоқ-мунчоқ терга тушиб кетди.

— Эрназар, бахтли одамсан! — деди Мадрайим. — Кетингдан эргашган эдик, ҳаммамиз бахтли бўлдик. Энди ҳаммамиз уй-уйимизга тарқалайлик.

— Мадрайим тўғри айтяпти, Эрназар оға,— деди Эрназар бола. — «Оға бий» ўйинини бошлаб, бизга бийликнинг йўл-йўриғини ўргатдингиз, доноликдан воқиф қилдингиз, «Қорақалпоқ мергани»ни тузиб қийинчиликка чидашни, отга минишни ўргатдингиз. Бизга ўрис подшолиги ҳам бундан ортиқ амал бермас эди. Бунинг устига, Бектўра деган етимимизни айтмайсизми, қўлга тушса ҳам бизларни сотмаяпти.

— Ўзи қаерда экан?

— Гапирмагани учун ташқари дарвозага осилипти. Ҳали ҳам осилиб турипти.

Эрназар олакўз қаттиқ ҳўрсинди, ер қалқиб кетгандай бўлди.

Зарлик нафаси тиқилиб, ҳаяжонланиб гапирди.

— Болалигимизда «қовун-қовун» деган ўйинимиз бўлгучи эди. Болалар бир-бирлари билан мусобақалашиб, лойдан қовун ясар эдик. Қовунни яхшилаб ясолмаган биттаси ўзиникини бузиб, «ўйинни ким бузди, фалончи деган жин бузди», дейиши билан ҳамма мусобақалашиб ясаган қовунини бузиб ташлар эди...

— Зарлик, бу ерда жин йўқ, — деди Муҳаммадкарим.

— Эрназар оға, энди юртдан, йигитлардан ҳафа бўлмаймиз, — деди Эрназар бола. — Бирлик, ҳурмат дегани бўлса шунчалик бўлади. Омон-эсон бало-қазодан қутулдингиз, энди бола-чақангизнинг олдига бориб, овулингиздан хон солиғини ундиришни тезлатинг.

— Кўлнинг ишига ҳам бош айбдор. Яхши бошлиқ бўлолмадим сизларга, — деди чуқур ҳўрсиниб Эрназар.

— Йигитлар, кўнглингизга келса ҳам хоннинг илтимосини айтай, — деб эшон кетишга ҳозирланди. — Орангизда ўрис одамни олиб юришларингга хон норозилик билдирди.

Эшон жавобни ҳам кутмай, йўлга тушди. Эшоннинг кетидан бошқалар ҳам йўлга тушишди.

Кўшда ёлғиз Михайлов, Эрназар, Кенжамурот, Зарлик қолишди. Эрназар ўзига нисбатан ишончсизлик билдирганига Кенжамуротнинг жаҳли чиқди.

— Нима учун?

— Ўзим, шундай,— деди Эрназар тўқайда кўздан ғойиб бўлиб бораётган сўнгги отлиқнинг кетидан тикилиб турар экан.— Бир донодан қандай қилиб доно бўлгансан, деб сўрашса, тоғдай-тоғдай хатолардан кейин доно бўлдим, деган экан, — Шундай деб туриб, у тўсатдан Михайловга ўгирилди. — Агар йўл бошласанг, бизлар ўзимиз сенга эргашамиз.

Михайлов узоқ ўйланиб ўтириб, оғир ҳўрсинди, бошини чайқади.

— Аввалги тўпимиз бузилмай, кўпчилик бўлиб борилса, яхши бўлар эди. Бу тушуниб бўлмайдиган дунёда подшомизнинг сиёсатида ҳам баъзи нарсаларни тушуниб бўлмайди. У ўз элининг арзҳолини айтгани келган оз сонли одамларни қочқинлар деб, гапга тушунмайдиган амалдорлари эса қабул қилмай қолиши ҳам мумкин.

Зарлик тилдан ҳам, қулоқдан ҳам қолган одамдай, ўчоқдаги совук кулга тикилганича индамай ўтириб қолди. Эрназар ҳам ўшандай кайфиятга тушиб ўтирипти. Кенжамуротнинг юпқа лаблари қимтилиб, шерикларининг кайфиятига разм солди.

Эрназар Михайловга аянчли, ёлворувчи назар билан тикилди.

— Нега бундай, сабаби нимада?

— Йигитларинг ни, халқингни бирлаштирадиган бош мақсадинг аниқ бўлмагани учун сенга ишонч кам. Асосий куч ишончда. Халқ ишонмаса, ҳеч нарсага қўл урмайди.

— Ишонч, ишонч! — деб хафа бўлди Олакўз. — Худодан бошқа кимга ишонади бу одамлар?

— Йўлини топиш керак. Аввало халқнинг хонга, эшонга ишончини сусайтирмоқ даркор. Рус подшоси Иван Калита тўғрисида эшитганмисизлар?

— Эшитдик,— деди Олакўз.

— Ҳозирча ўшанинг йўлидан фойдалансаларинг бўлади.

— Майли, шошилмайлик. Аммо сизга битта илтимосимиз бор эди: сизга иккита ақлли боламизни қўшиб жўнатсак, ўрис илмини ўрганишига, эплаб ўқишига ёрдам бера оласизми?

— Бу бўлади.

Ташқарида отларга қоровуллик қилиб ўтирган Тенгел билан Қаллибекни ичкарига чақиришди...

* * *

Дунёда одамдан кучлироқ ёки ожиз, одамдан ботирроқ ёки қўрқоқроқ, одамдан ақлироқ ё бўлмаса фаҳмсизроқ, тушуниш қийин бўлган мураккаб, ўзгарувчан маҳлуқ борми ўзи? Нима тўғрисида ўйлаб, нима ҳақида хаёл сурма, ҳаммасининг бошловчиси, сабабчиси одам бўлиб чиқади. Шунинг учун бўлса керак, одамни лойдан яратилган дейишади. Чунки лойдан истаган нарсангизни, истаган тақлидда ясаш мумкин, шу сабабдан пайдо бўлган бўлса керак бу ақида.

Инсоннинг ҳулқ-атворичи? Энг мураккаб, энг тушуниб бўлмайдиган ҳулқ-атвор эмасми?

Эрназар олакўз Михайловни, унга қўшиб Тенгел билан Қаллибекни узатиб қўйгандан кейин йўлдошларига уй-уйларига қайтишга рухсат берди. Тўқайдаги ёлғиз қашқирдай ўзи ҳам уйига қайтиб кетаётганида хаёли ана шундай оғир фикрлар билан банд эди. У бошқалар тугул баъзан ўзини-ўзи тушуна олмас, одамманми ё бирон маҳлуқотманми, деб ўйланиб ҳам қолар эди. У ўйлайвериб қора терга тушиб кетди. Аламига чидамаганидан, отидан тушиб, пиёда ҳам юриб кўрди.

Бу қандай алданиш бўлди, а?

Одамларга нима керак?

Ўзига нима керак?

У гоҳ пиёда, гоҳ отига миниб, чексиз хаёлларга чўмиб, амалга ошмаган орзуларига афсусланиб келар экан, барча омадсизликларини онасига айтиб, ёрилишга қарор қилди. Ана ундан кейин тезроқ ўлиш қўйиш. Шундагина миясини эговлаб ётган барча мушкулотлардан, боши-оёғига етиб бўлмайдиган ўйлардан бира тўла қутулади-қўяди.

— Ассалому алайкум, Эрназар оға!

Эрназар миямда ғужғон ўйнаб ётган бирон хаёлим ташқарига чиққандир деган ўй билан индамади. Овоз яна қайтарилди. Эрназар тўхтади.

— Кимсан?

— Мен Бердақман, Қарғабойнинг ўғли бўламан.

— Сен Қорақум эшонга қатнаб ўқиб юрмаганмидинг?

—Яқинда қувиб юборди.

— Нега?

— Шоирлигимни хуш кўрмади.

Эрназар боланинг чеҳрасида чарчаганликдан кўра кўп нарсалардан норозилик ифодаси мавжуд эканлигини пайқамади, қовоғини уйди.

— Шўрлик етимнинг халтасига танга ташласанг, халтасининг таги тешик бўлиб чиқар экан-да, иним. Отанг ночор, элинг ночор. Тузукроқ билим олиб, отангга, элингга фойда келтирсанг бўлмайдими?

— Эрназар оға, чарчаганга ўхшайсиз.

Ёлғиз ўзи тўқай оралаб, табиат гўзаллигидан маст бўлиб юрган ёш шоир яна тўқайга сингиб кетди.

Эрназар ҳам ўша дақиқанинг ўзида ким билан учрашганини унутди.

Эрназар «ўрис девор»га қайтиб келиб, унинг ғадир-будир, заҳ деворини паншахадай қўллари билан бирпас сийпалаб турди, кейин жаҳл билан тупуриб, бир тепди-да, қайтиб кўргиси келмай, чирра кетига ўгирилди.

— Ҳа, Эрназар, ҳамма жаҳлинг шу деворгамиди?

Эрназар Гулзебони овозидан таниган бўлса ҳам кўргиси келмай, оқ бўз отини етаклаб, пиёда кетаверди.

Гулзебо ҳам отидан тушиб, пиёда ёнма-ён юриб кетди.

— Шундай қилишингни билиб, жаҳл билан тўқайда ёлғиз қолиб кетмасин деб келган эдим.

Олакўз одимларини секинлатиб, уни уриб юбориш учун муштини тугиб турди-да, яна ўзини босди.

— Нега урмадинг?

— Ҳой, сен ўзингни ким деб биласан, а?

— Одамман, аёлман.

Гулзебонинг сабрлилиги уни танг қолдирди, беихтиёр бошини кўтариб унга қаради.

Гулзебо худди тўйга кетаётган одамдай ясантусан эди. Эрназар энсаси қотиб, бурнини жийирди.

— Менда нима юмушинг бор эди?

— Сен чарчагансан. Анови қўшга юр, дамингни ол.

— У ерда ҳозир одам йўқ.

— Биламан. Сен учун келдим, юр.

Эрназардан узоқлашиб кетига қайтди.

«Ўрис девор» ёнига қурилган қўшнинг кигиз, гиламларини ҳар ким бўлишиб олиб кетиб, тагидан солинган сомонлар ҳар томонда сочилиб ётипти.

Олакўз уни қўлидан ушлаб, тортиб йиқитмоқчи бўлган эди. Гулзебо итариб юборди.

Эрназар гандираклаб кетди.

— Қари бойнинг давлати кутуртириб, жуда кучга тўлиб келганмисан дейман?

— Ўтир!

Эрназар унинг буйруғига беихтиёр бўйсуниб, остона тагига астагина чўкди.

— Сени овул оғаси деб, арз қилгани келдим.

— Гапир.

— Қиз бола бировнинг уйининг чироғи дейишади, мен бўлсам ёнмадим.

Эрназар хиринг этиб кулди.

— Қиз бола! Энди кимга тегмоқчисан? Мадрайим оладими? Жиянинг Мовлон сариққа тег.

— Сен обдон чарчагансан. Сомоннинг устига ёт, оёқ-қўлингни уқалаб қўяй.

— Мовмушук.

— Телба бўлай десанг, қани, ёт, — деб ўрнидан туриб уни сомоннинг устига қараб тортган эди, Эрназар ҳам уни итариб юборди. Гулзебо йиқилди-ю, аммо ўша захоти кўзни очиб-юмгунча яна ўрнидан туриб, унга осилди. Энди Эрназар уни урмади, сомоннинг устига чиқиб ётди-да, жўрттага хуррак ота бошлади.

—Майнавозчилик қилма, мен сенинг олдингда ҳамма синовлардан ўтганман.

Эрназар катта кўзларини очиб, Гулзебонинг қип-қизариб кетган юзларига тик қаради.

— Сен ҳасрат тўла кўзларингни менга қадама. Сезиб юрибман, сенинг дилингга илон уя қурган.

— Ечин, мени ҳам ечинтир, — деди Эрназар тескари қараб ётиб.

— Гулзебо ирғиб ўрнидан турди-да, ташқарига чиқиб кетди.

Эрназар шошилмай қаддини кўтарди, унинг кетидан ташқарига чиқди. Гулзебонинг «Ўрис девор»га суяниб, йиғлаб турганини кўриб, бир оз юмшади.

— Хивага бориб, зиндон қоровулига пул берган сенмидинг?

— Гулзебо индамади.

— Нега Эрназарнинг хотиниман дединг?

Гулзебо яна индамади.

— Уялмадингми?

Гулзебо лол эди.

— Инимни бўшатинглар десанг бўлмасмиди?

— Эрназар, юртимизда сендан кучли, сендан ақллироқ одам йўқ, бироқ...

— Хўш?

— Туғишганла р и н г, ошна-оғайни, тенгқурларинг яхши кунларингда ўтовингнинг ташқи ёпкиси бўлади холос. Сен эса менинг ўтовимнинг, мен бўлсам сенинг ўтовингнинг шанғироғимиз. Қўрқма, уйингга бориб ўтириб олмайман. Фақат мен ўз муҳаббатимни ўтовга қиёсладим, холос.

(Давоми бор).

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган сонларида).

физкультура ва СПОРТ

◆ ФУТБОЛ

Муҳим ўзгаришлар

СССР Спорт комитети 1979 йилда футбол бўйича ўтказиладиган мамлакат биринчилиги ва СССР Кубоги ўйинларининг тартибини тасдиқлади.

Бу йил мамлакат биринчилигининг олтин медали учун олий лигада ўн саккиз команда кураш олиб боради. Ўтган мавсумдаги сингари бу йил ҳам дуранг натижалар чегаралаб қўйилди. Яъни командаларга дастлабки саккиз дуранг натижа учун биттадан очко берилади. Кейинги дуранг натижалар учун уларга очко берилмайди. Бу қоида биринчи лигада қатнашадиган командаларнинг асосий составлари учун ҳам жорий қилинди. Бу лига командалари 12 ўйинни дуранг натижа билан тугаллашлари чегаралаб қўйилди.

1979 йилги СССР Кубоги мусобақалари янги тартибда ўтказилади. Олий ва биринчи лигада қатнашувчи ҳамда ўтган мавсумда иккинчи лигада иккинчи ўринни эгаллаган 48 команда саккиз зонага бўлиниб биллур соврин учун кураш бошлашади. Дастлабки учрашувлар 28 февралда бўлади. «Пахтакор» учинчи зонада Донецкнинг «Шахтёр», Днепропетровскнинг «Днепр», Душанбенинг «Помир», Фрунзенинг «Олға», Павлодарнинг «Трактор» командалари билан куч синашади. Ўз зоналарида ғолиб чиққан саккиз команда биллур соврин учун курашни давом эттиради.

Кубок ўйинининг чорак финал мусобақаларидан бошлаб мағлубиятга учраган команда кейинги баҳслардан чиқиб кетади. Командалар ўтган йилдагидан фарқли ўлароқ фақат бир марта учрашадилар. Майдон эгаси бўлган команда қуръа ташлаш йўли билан аниқланади. Кубок ўйинларининг финал учрашуви 11 август — Физкультурачилар кунида Москвадаги В. И. Ленин номли стадионда бўлади.

● ХОККЕЙ

Ҳал қилувчи учрашувлар

Шайбали хоккей бўйича мамлакат биринчилиги биринчи лигасида қатнашаётган командалар қисқа танаффусдан кейин курашни 15 январда бошлашди. «Бинокор» ўз майдонида группа пешқадамларидан бири Саратов шаҳрининг «Кристалл» командасини қабул қилади.

«Бинокор» командасининг муҳлислари, «Тошкент оқшоми» газетхонлари «Бинокор»нинг мамлакат биринчилигидаги ўйинларини зўр қизиқиш билан кузатиб боришяпти. Улар редакцияга йўллаган хатларида командада юз берган ўзгаришлар, нима учун «Бинокор» пешқадамлар сафига кира олмаётганлигининг сабабини тушунтириб беришни илтимос қилишяпти. Мухбиримиз ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида команданинг катта тренери В. В. Бастерс билан суҳбатлашди.

— Мухлисларга шуни айтиш керакки, — деди Василий Васильевич, командамиз дастлабки ўн учрашувни сафарда ўтказди. Бунга «Юбилейний» спорт саройида Бутуниттифоқ ўқувчилар спартакиадасининг финал учрашувлари ўтказилганлиги сабаб бўлди.

Тўғрисини айтганда қаторасига ўн ўйинни меҳмонда ўтказиш жуда қийин. Биринчи лигада қатнашаётган ҳеч бир команда бундай ўзига хос имтиҳонни бошидан кечирмади. Биз сафарда жуда кўп очко йўқотамиз деб ўйлаган эдик. Бундай бўлмади. Сафардаги учрашувларда 50 процент очко жамғаришга эришдик.

Ана шундан буён команда дастлабки уч совринли ўринни қўлга киритиш учун кураш олиб бораётган командалар билан очколарини тенглаштиришга ҳаракат қилмоқда.

— «Бинокор»да бу йил жиддий ўзгаришлар, янги звенолар пайдо бўлди. Иложи бўлса ана шу ўзгаришлар ҳақида гапириб берсангиз.

— Бу тўғри. Командада жиддий ўзгаришлар бўлди. Биринчилик баҳслари бошланиши олдидан кўпгина мутахассислар «Бинокор»ни кучли командалар сафига киритишмаган эдилар. Уни аутсайдерлар сафига қўшишганди. Ҳақиқатдан ҳам Капкайкин, Боймуҳамедов сингари етакчи ўйинчилардан маҳрум бўлиш командага жуда қимматга тушиши мумкин эди. Бунинг моҳиятини тушуниш учун бу икки ўйинчи ўтган йили рақиблар дарвозасига энг кўп шайба киритганлигини эслаб ўтишнинг ўзи кифоя. Бу командамиз учун жуда катта йўқотиш эди. Айни пайтда Кукушкин Минскнинг «Динамо» командасига, Гранков эса Челябинскнинг «Металлург» командасига ўтиб кетди. Савран ва Ларичевлар кутилмаганда командадан кетиб қолишди. Биз командага бир қанча талантли ёш ўйинчиларни таклиф этдик. Улар қаторида Новосибирск шаҳрининг «Сибирь» командаси ёшлар составида иштирок этган ўйинчилар бор эди. Улар асосий составдан мустаҳкам жой олишди. Айни пайтда биз «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти мактабининг тарбияланувчиларини ҳам командага жалб қилдик. Тўғрисини айтганда улар ҳали кўп машқ қилишлари керак.

Хулоса қилиб айтганда биз командадан кетиб қолган етакчи ўйинчилар ўрнини бошқа ёш талантли ўйинчилар билан тўлдирдик.

— Ўтган мавсумда «Бинокор» командасининг ҳимоячилари ва дарвозабонлари шаънига бир қанча танқидий фикрлар билдирилган эди. Команда турнир жадвалининг юқорисидан жой олишга ҳаракат қилаётган экан, албатта ҳимоя муаммоларини ҳал қилиш керак. Бу муаммолар қандай ҳал қилиняпти?

— Биринчидан, биз жуда кенг имкониятларга эгамиз. Аввало ўйинни ташкил қилишга аҳамият беряпмиз. Ҳар бир спортчининг учрашув учун масъулиятини оширяпмиз. Айни пайтда ҳимоя чизиғида ҳаракат қилаётган ўйинчиларнинг жисмоний тайёргарлигини оширишга алоҳида аҳамият бермоқдамиз. Бу жиҳатдан биз Киевнинг «Сокол» командаси тажрибасига суянмоқдамиз. Бу коллектив ўзга командалардан ўйинчиларни таклиф қилмаган ҳолда ҳимоя линиясини мустаҳкамлашга эришди. Худди шу нарса командага олий лигада ҳам муваффақиятли қатнашиш имконини беряпти.

— Василий Васильевич, бу йилги мавсумда нечанчи ўринни эгаллаш ниятидасизлар?

— Мавсум бошида совринли уч ўриндан бирини қўлга киритишни мақсад қилиб қўйганмиз. Назаримда бу масалани ҳал қилиш қўлимиздан келади. Қисқа танаффусдан кейин биз ўз майдонимизда ўн учрашув ўтказамиз. Бу командалар қаторида пешқадамлар сафида бораётган командалар бор. Худди шу учрашувларда «Бинокор» қайси ўринни қўлга киритиши мумкинлиги очиқ-ойдин ҳал бўлади.

Суҳбатни **А. ФИТЦ.**
олиб борди.

МАКТАБ ЦЕХИ ТАЖРИБАСИ

Минскдаги 134-мактаб ўқувчиларига шаҳар почтамтига актив ёрдам берганликлари учун ёрлиқлар ва эсталик совғалари топширилди. Бу ерда меҳнат таълими программаси асосида тузилган ишлаб чиқариш бригадаси алоқа ходимларининг буюртмасини жуда яхши адо этди. Мактаб цехи почта бўлимларига посилкалар учун мингдан кўпроқ яшик ва алоқачилар учун зарур бўлган бошқа маҳсулотларни ой сайин юбориб турибди. Ишлаб топилган пул ўқув комбинатининг фондига ўтказилиб, туристик сафарларга, эстрада ансамбли учун чолғу асбоблар сотиб олишга сарф қилинмоқда.

Ўқувчилар ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланиб рентабеллик, хўжалик ҳисоби, таннарх, ижтимоий фондлар сингари иқтисодий категориялар тўғрисида яққол тасаввурга эга бўлмоқдалар. Мактабда синфлар ва бригадалар ўртасида уюштирилган социалистик мусобақа ижодкорлик муҳитини, болаларнинг ўзига ва бир-бирларига юксак талабчанлик вазиятини вужудга келтирди. Мусобақа давомида ўқувчиларнинг меҳнат ва ўқиш натижалари ҳисобга олинади.

(ТАСС)

ЧЕТ ЭЛ ФОТОКАЛЕЙДОСКОПИ

Мамлакат ғишт терувчилари мусобақасида биринчи ўринни эгаллаб Буюк Британия чемпиони бўлган Энди Лунди (суратда) бир соат мобайнида 619 та ғишт теришга муваффақ бўлди. Бироқ бу натижани Лунди томонидан ўтган йили ўрнатилган миллий рекорд билан таққослаб бўлмайди. Ўша йили Лунди бир соат ичида 1414 та ғишт териб, тўққиз кун ичида эса 5 қаватли уй ва гаражни қуриб битирган эди.

АПН—ТАСС фотоси.

* * *

АҚШ. Жаҳондаги кўпгина мамлакатларда болалар ва катталарнинг севимли қаҳрамони Уолт Диснейнинг Мини Маус қўғирчоқлари экранга чиққанлигининг 50 йиллиги нишонланди.

СУРАТДА: юбиляр Диснейнинг бошқа мультфильми қаҳрамони, Минни билан.

ТАСС фотохроникаси.

● *Жамоатчилик — катта куч*

Осойишталик посбонлари

Ўрта Осиё кабель ишлаб чиқариш бирлашмасининг кўнгилли халқ дружиначилари А. Убайдуллаев, А. Мирзаев, Куйбишев район ижроия комитети ички ишлар бўлими штатсиз инспекторлари Т. Набихўжаев ва М. Патеринларни ҳамкасблари чин юракдан ҳурмат қилишади. Улар ишдан бўш вақтларида ишчилар, ёшлар орасида жамоат тартибини сақлаш, тарбия мавзуларида суҳбатлар ўтказишиб, лекциялар ўқишади.

Дружиначилар ўзларига топширилган участкада ва объектлардаги кишиларни яхши билишади. Бу ерда истиқомат қилаётган [illegible] кекса чекистлар билан суҳбатлар [illegible] хонадонларда бўлиб, улар [illegible] ёрдам беришади.

Бир куни ҳодисадан айтмоқчиман. Тунги соат ўнлар чамаси эди. Дружиначи-навбатчилар — Асат Убайдуллаев, Олим Мирзаев, Михаил Патеринлар Жаҳон Обидова кўчасидан ўтиб боришарди. 44-уй олдида бир одам қонга беланиб ётарди. Дарҳол ички ишлар навбатчи [illegible] милиционерларга хабар қилдилар. [illegible] қотил эса кел-гунга қадар қотил кимлигини аниқлашга киришишди.

— Шу яқин орадаги уйларни бирма-бир текшириб чиқамиз,— деди Асат ака.

Бу фикр маъқул тушди. Биринчи қаватдан иккинчи қаватгача бўлган хонадонларни текшириб кўришди.

— Қотилликка қўл урган одам мурдани деразадан ташлаб юборган бўлса-чи? — деди М. Патерин. Бу гапда ҳам жон бор. Лекин қотил қаердалигини топиш анча қийин эди. [illegible] Кидирув давом этарди. 44. йинг учинчи қаватидаги квартирада [illegible] Хонанинг кўнғироғини чалишди. Лекин эшик очилмади. [illegible] Квартира Р. Мазитовники эди. [illegible] Р. Мазитов 1941 йилда туғилган бўлиб, кабель заводида ишлар экан.

Вокеа содир бўлган жойга милиция подполковниги П. М. Панченко бошлиқ [illegible] етиб келди. Дружиначилар ёрдамида милиция ходимлари яна атрофларини бирма-бир текшириб чиқишди. Кейин улар ўзларини шубҳага солган яна бир хонанинг эшигини тақиллатишди. Лекин эшик тезда очилмагач, эшикни ўзлари очишди. Қотил қўлидаги пичоғи билан милиция ходимларига ташланди. Пичоқ Асат Убайдуллаевни енгил яралади. А. Убайдуллаев чаққон ҳаракат қилиб қотилнинг қўлини қайирди-да, пичоқни олди. Қотил 22 ёшли Эркин Ортиқов бўлиб, у ҳам шу заводда ишлар экан. [illegible]

Бундай кўнгилсиз воқеалар содир бўлмаслиги учун дружиначилар биринчи галда одамлар билан бирга иш олиб бормоқдалар, [illegible] тинглайдилар, жамоат тартибини сақлаш [illegible] ишларини олиб бормоқдалар.

Р. РАИМБЕКОВ,
Куйбишев район ички ишлар бўлимининг участка инспектори, милиция майори.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

Ёшлик

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ САВДО БОШ БОШҚАРМАСИ

«Ё Ш Л И К»
МАКТАБ-МАГАЗИНИ

ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИ БИЛАН САВДО ҚИЛУВЧИ КИЧИК СОТУВЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН

6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

8—10 синф ҳажмида маълумотли 16 ёшдан 25 ёшгача бўлган тошкентлик қизлар имтиҳонсиз қабул қилинадилар.

БИР ВАҚТНИНГ ЎЗИДА ЁШИДАН ҚАТЪИЙ НАЗАР КАССИРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН
БИР ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҲАМ ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

ЎҚУВЧИЛАРГА ҲАР ОЙДА 64 СЎМДАН СТИПЕНДИЯ ТЎЛАНАДИ.

ЎҚИШ ВАҚТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

ЎҚУВЧИЛАР АЙНИ БИР ВАҚТДА КЕЧКИ МАКТАБДА ЁКИ САВДО ТЕХНИКУМИДА ЎҚИШЛАРИ МУМКИН.

МАКТАБ-МАГАЗИННИ ТАМОМЛАБ ЧИҚҚАНЛАР КАТТА МАГАЗИНЛАРГА ИШЛАШ УЧУН ЮБОРИЛАДИ ВА УЛАРГА СОВЕТ САВДОСИ ТЕХНИКУМИНИНГ КЕЧКИ ЁКИ СИРТҚИ БЎЛИМИГА КИРИШДА ИМТИЁЗЛАР БЕРИЛАДИ.

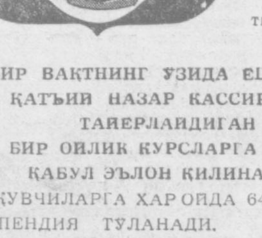

ҚУЙИДАГИ АДРЕСГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН: Тошкент шаҳри, Кафанов кўчаси, 65-уй (2, 5, 8, 9, 10, 12, 1, 24, 28-трамвайлар, 2, 3, 9, 22, 55 80-автобусларнинг «Госпиталь бозори» бекати) 33-75-48 телефони бўйича справкалар олиш мумкин.

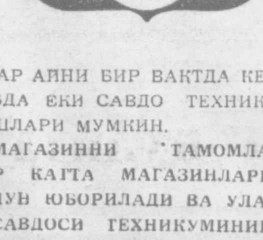

ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА СОВЕТИ
1979 йил январь — март ойларига
ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАР БЎЙИЧА

САЁҲАТЛАРГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

1 — МОСКВА — **10 кунга. Путёвка баҳоси — 110 сўм.**
49 — НАЛЬЧИК — КИСЛОВОДСК — СОЧИ — **20 кунга. Баҳоси — 110 сўм.**
60 — АРМАНИСТОН ВА ГРУЗИЯ БЎЙЛАБ — **20 кунга. Баҳоси 110 сўм.**
326 — КАВКАЗНИНГ ҚОРА ДЕНГИЗ ҚИРҒОҒИ БЎЙЛАБ **20 кунга. Баҳоси — 75 сўм.**
175 — ЗАКАРПАТЬЕ БЎЙЛАБ — **20 кунга. Баҳоси 90 сўм.**
125 — АРМАНИСТОНДАН КАСПИЙ ДЕНГИЗИГА — **20 кунга. Баҳоси— 125 сўм.**
163 — УКРАИНА БЎЙЛАБ — 20 **кунга. Баҳоси — 95 сўм.**
300 — УКРАИНА ВА МОЛДАВИЯ БЎЙЛАБ — **20 кунга. Баҳоси — 95 сўм.**
306 — ГРУЗИЯ ВА ОЗАРБАЙЖОН БЎЙЛАБ — **20 кунга. Баҳоси — 110 сўм.**
790 — ЛЕНИНГРАД—РИГА —ВИЛЬНЮС — ТАЛЛИН БЎЙЛАБ — **10 кунга. Баҳоси— 70 сўм.**
711 — ШИМОЛИЙ КАВКАЗ БЎЙЛАБ — **20 кунга. Баҳоси — 115 сўм.**
726 — ГРУЗИЯ БЎЙЛАБ— **20 кунга. Баҳоси—125 сўм.**
543 — ҚРИМ ШАРҚИ БЎЙЛАБ — **20 кунга. Баҳоси — 85 сўм.**
8001 — ЛЕНИНГРАД — ПУШКИН БЎЙЛАБ — 10 **кунга. Баҳоси — 70 сўм.**

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 115-уй. Телефон: 66-26-41. (путёвкалар тарқатиш бўлими).

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ГОСКОМТРУД УзССР

ТРАНСПОРТ КОРХОНАЛАРИГА

Тепловоз машинисти ёрдамчилари, тепловозлар ремонти бўйича слесарлар, кўприкли кран машинистлари, контролёр-кабул қилувчилар, электр-газ пайвандчилар, токарлар, стационар қозонларининг ўт ёқувчилари, тепловозларни ювувчилар.

КИРОВ РАЙОНИДАГИ ЕНГИЛ САНОАТ КОРХОНАЛАРИГА

моддий ва ҳисоб бўлимларининг бухгалтерлари, бухгалтерларга шогирдлар.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОН-ТЕХНИКА ЗАВОДИГА

ярим ўтказгичли асбобларни йиғувчилар ва синовчилар, штамповкачилар (аёллар), операторлар, токарлар, слесарлар, фрезерчилар, технология ускуналарини созловчилар, электромонтёрлар, киркувчилар, дурадгорлар, бўёқчилар, сувоқчилар, ғишт терувчилар, ёрдамчи ишчилар. Касбга эга бўлмаганлар бир ойдан 6 ойгача ўқитилади.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕСЛАР:

Марказий пункт — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона.
Ленин район пункти — Т. Шевченко кўчаси, 56-уй.
Октябрь район пункти — У. Юсупов кўчаси, 3-уй.
Чилонзор район пункти — Чилонзор массиви, 2-квартал, 3-уй.
Фрунзе район пункти — Ш. Руставели кўчаси, 38-уй.
Ҳамза район пункти — М. Хасанова кўчаси, 3-уй.
Куйбишев район пункти — К. Маркс кўчаси, 59-уй.
Киров район пункти — Энгельс кўчаси, 89-уй.
С. Раҳимов район пункти — Қорасарой кўчаси, 270-уй.
А. Икромов район пункти — 22-квартал, 13-уй.
Сергели район пункти — район ижроия комитети. Совет Армияси майдони.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/1 да **Оловиддиннинг сеҳрли чироғи** (12.00), **Оққуш кўли** (19.00), 10/1 да **Бир актли балетлар** (12.00), **Князь Игорь** (19.00).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **«Циркда арча» янги йил томошалари** (10, 13, 16, 19.30).

КИНО

9 ЯНВАРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«КРАСНОДОНДАГИ МАНГУ АЛАНГА» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги, Ғунча.**
«АГАР ҚОТИЛ ОЗОДЛИКДА БЎЛСА» — **Қозоғистон.**
«ҲАМ КУНДУЗИ, ҲАМ ТУНДА» — **Кўкча.**
«ОИЛА» — **С. Раҳимов номли.**
«ИЛТИФОТГА ШОШИЛИНГ!» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги.**
«КУБА РЕПОРТАЖИ» — **Восток.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«АФСУС-НАДОМАТ» — **Санъат саройи, Тошкент Советининг 50 йиллиги, Нукус, Чайка, Дружба, Восток, Москва, ВЛКСМ 30 йиллиги.**
«МАКТАБ ВАЛЬСИ» — **Дружба** (2-зал).
«ТОТО, ДИДИ ВА АНТОН» — **Пионер.**

ХРОНИКАЛ ВА ИЛМИЙ ОММАБОП ФИЛЬМЛАР ПРОГРАММАСИ — **Навоий номли, Ҳамза номли, Ғ. Ғулом номли, С. Раҳимов номли, Ўзбекистон ССР 25 йиллиги, Тошкент Советининг 50 йиллиги, Лисунов номли, ВЛКСМ 30 йиллиги, Москва, Дружба, Фестиваль, Мир, Янгиобод, Ғунча, Қозоғистон, Чайка, Кўкча, Пионер, Нукус, Тинчлик.**

10 ЯНВАРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«КРАСНОДОНДАГИ МАНГУ АЛАНГА» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги, Ғунча.**
«ОИЛА» — **С. Раҳимов номли.**
«ИЛТИФОТГА ШОШИЛИНГ!» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги.**
«АГАР ҚОТИЛ ОЗОДЛИКДА БЎЛСА» — **Қозоғистон.**
«ҲАМ КУНДУЗИ, ҲАМ ТУНДА» — **Кўкча.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«АФСУС-НАДОМАТ» — **Санъат саройи, Нукус, Тошкент Советининг 50 йиллиги, Дружба, Восток, Москва.**
«МАКТАБ ВАЛЬСИ» — **Дружба** (2-зал).
«ЕФРЕЙТОР ЗБРУЕВНИНГ ЕТТИ ҚАЙЛИГИ» — **Восток** (кичик зал).
«ТОТО, ДИДИ ВА АНТОН» — **Пионер.**

ХРОНИКАЛ ВА ИЛМИЙ ОММАБОП ФИЛЬМЛАР ПРОГРАММАСИ — **Навоий номли, Ҳамза номли, Ғ. Ғулом номли, С. Раҳимов номли, Ўзбекистон ССР 25 йиллиги, Тошкент Советининг 50 йиллиги, Лисунов номли, ВЛКСМ 30 йиллиги, Москва, Дружба, Фестиваль, Мир, Янгиобод, Ғунча, Қозоғистон, Чайка, Кўкча, Пионер, Нукус, Тинчлик.**

Телевизор экранида

9 ЯНВАРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.30 «Пешқадамлар». БАМ қурувчилари ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. «Экран». 19.00 «Максипес Фик». Мультфильм. 3- ва 4-сериялар. 19.15 «Оламда нима гап?».- 19.30 В. Моцарт. Кларнет, альта ва фортепьяно ижроси учун трио. Л. Михайлов, Ю. Юров ва А. Бахчиевлар ижро этади. 19.55 «Саргузашт фильмлар экрани» «Синов муддати». Бадиий фильм. «Мосфильм». (1960 йил).21.30 «Вақт». 22.05 Фигурали учиш бўйича СССР чемпионати. Аёллар. Эркин программа. Запорожьедан олиб кўрсатилади. 22.45 СССР халқ артисти Н. Амбразайтите куйлайди. Вильнюсдан олиб кўрсатилади. 23.20 Янгиликлар

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Минглаб учқунлар». Болалар учун телефильм. 18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Жонажон ўлка». 18.45 «Ахборот». (рус.). 19.00 «Миллионлар ленинча университети». «СССР Янги Конституцияси — жамиятимиз ҳаётининг қонуни». 19.15 «СССР Давлат мукофотининг лауреатлари» Тошкент тажриба ремонт-механика заводининг токари Юсуфжон Маҳмуджонов ҳақида телеочерк. 19.30 «Кино оламида». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Ёшлик таронаалари». 21.30 Москва. «Вақт». 22.05 «Узук кўзидаги сув париси». Бадиий фильм. 1-серия. «Мафильм». (Венгрия). 23.40 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.00 Болалар учун фильм. «Биз рақсга тушамиз». 20.00 Балетлардан саҳналар. 21.00 Тошкент янгиликлари.

10 ЯНВАРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Вақт». 9.40 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.05 Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси болалар Катта хорининг концерти. Бадиий раҳбар — В. Попов. 10.35 «Катта бола ва эски ковуш». Телевизион бадиий фильм премьераси (Финляндия). 11.25 «Киносаёҳатчилар клуби». Кўрсатувни Ю. А. Сенкевич олиб боради. 12.25 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Звёздочка». Болалар учун киноальманах. (Ҳужжатли фильмлар Марказий студияси). 16.15 «Жонажон табиат». 16.35 «Москва комсомолининг ишлари».

17.05 В. Азов (балалайка) ва О. Глухов (баян) чалади. 17.35 «Бизнинг Чукоккала». СССР халқ артисти С. В. Образцов раҳбарлигидаги Давлат Марказий қўғирчоқ театрининг фильм-спектакли. «Экран» (1975 йил). 18.30 «Янги йил Арча байрами». Кремль Съездлар саройидан олиб кўрсатилади. 19.15 «Оламда нима гап?». 19.30 Фигурали учиш бўйича СССР чемпионати. Спорт рақслари. Эркин программа. Запорожьедан олиб кўрсатилади. 20.55 Хоккей бўйича халқаро учрашув. «Бостон брюинз» — «Крылья Советов». 1-давр. АҚШдан олиб кўрсатилади. 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.05 Хоккей бўйича халқаро учрашув. «Бостон брюинз»—«Крылья Советов». 2-ва 3-даврлар. АҚШдан олиб кўрсатилади. 23.15 «Сокин кеча, биз томонга парвоз эт». СССР халқ артисти И. Козловский иштирокида фильм-концерт премьераси «Экран» ижодий уюшмаси (1978 йил). 23.50 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

10.55 Кўрсатувлар программаси. 11.00 «Қорбобо соврини учун». Спорт беллашувлари. 12.00 «Гекльберри Финннинг саргузаштлари». Телеспектакль (рус.).

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 Ўсмирлар учун. «Нурафшон давра» (рус.). 18.30 «4 март — СССР Олий Советига сайловлар куни». «СССР Олий Совети — давлат ҳокимиятининг олий органи». 18.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.00 «Инсон болаликдан бошланади». 19.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи». 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси хорининг концерти. 21.20 «Арслонбоб». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.30 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.05 «Ноз-неъмат бунёдкори». 22.25 «Узук кўзидаги сув париси». Бадиий фильм. 2-серия. «Мафильм» (Венгрия). 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.30 «Афсункор тегирмон». Фильм-спектакль (рус.). 20.50 Тошкент янгиликлари. 21.10 «Тошкент» телепрограммаси. «Шаҳар — кишилоқа».

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 3-маданият уйи ходимлари ва «Баёт» вокал-хореографик халқ ансамбли коллективи шу ансамбль қўшиқчиси Орипжон АБДУРАҲИМОВнинг вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

4 ТОШКЕНТ оқшоми

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, Ленин проспекти, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-56-80; шаҳар хўжалиги — 32-57-63; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан маданият ва олий ўқув юртлари — 32-56-10; «Адабиёт ва санъат» — 32-56-81; «Хорош» — 32-28-65; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85, хатлар — 33-29-70; эълонлар — 33-81-42; нашриёт диспетчери 32.78.04 нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

9 ЯНВАРЬ, 1979 й. Р. 12811. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Е — 1208.